

ISSN: 1330-755X

Proložac

.....
GODINA XLIV.

BROJ 2 (108)

BOŽIĆ 2025.
.....

RASPORED BOGOSLUŽJA I BLAGOSLOV OBITELJI U BOŽIĆNOM VREMENU

- 24. prosinca 2025. (srijeda)** **Badnjak**
Polnoćke u crkvama: Podi u 22, Šumet i Sv. Mihovil u 24
- 25. prosinca 2025. (četvrtak),** **Božić, Rođenje Gospodinovo**
Dnevne sv. mise: Sv. Mihovil u 9 i 11, Bušanje u 10. Žive jaslice u 17:30
- 26. prosinca 2025. (petak)** **Sveti Stjepan, prvomučenik**
Svete mise: Sv. Mihovil u 9 i 11 sati, Kraljica Mira u 9:30 sati, Sv. Josip u 11 sati
Blagoslov obitelji: Bušanje, Mandići, Perići, Knezovići-Bencići
- 27. prosinca 2025. (subota)** **Sveti Ivan, apostol**
Svete mise: Sv. Mihovil u 9 sati, Šumet u 9:30, Gospina crkva na Vrljici i Podi u 11
Blagoslov obitelji: Podi G. i Podi D.
- 28. prosinca 2025. (nedjelja)** **Sveta obitelj, Nevina dječica (Mladenci)**
Svete mise: Sv. Mihovil 9 i 11 (za sve one koji su umrli u 2025.), Šumet u 9:30 i Bušanje u 11
Blagoslov obitelji: Meteri, Špary-Petričevići, Grbavci i Mršići
- 29. prosinca 2025. (ponedjeljak)** *Blagoslov obitelji: Budim*
- 30. prosinca 2025. (utorak)** *Blagoslov obitelji: Postranje (od Pešića i od Dračara)*
- 31. prosinca 2025 (srijeda)** *Blagoslov obitelji: od Dijamanta, Krivača, Radeljići, Put Vilodera i oko crkve*
- 1. siječnja 2026. (četvrtak)** **Nova godina – Sveta Marija Bogorodica**
Sveta misa: Sv. Mihovil u 11
- 2. siječnja 2026. (petak)** *Blagoslov obitelji: Buljanija, Jezerine, Grabovine i Kraljevići od Pezine ulice*
- 3. siječnja 2026. (subota)** *Blagoslov obitelji: Mikulići, Grabovci, Dropuljići, Barbići, Škegre i Tolići*
Koncert klapa u 19
- 4. siječnja 2026.,** **2. nedjelja po Božiću**
Sv. mise: Sv. Mihovil u 9 i 11, Šumet u 9:30 i Podi u 11
Blagoslov obitelji: Centar, Pezina ul., Kokića glavica i Rimci
- 5. siječnja 2026. (ponedjeljak)** *Blagoslov obitelji: Lug, Šumet i Čujići*
- 6. siječnja 2026. (utorak)** **Bogojavljenje – Sveta tri kralja – blagoslov vode**
Svete mise: Sv. Mihovil u 9 i 11
- 11. siječnja 2026. (nedjelja)** **Krštenje Gospodinovo – završetak božićnog vremena**
Svete mise: Sv. Mihovila u 9 i 11, Šumet u 9:30 i Bušanje u 11

Proložac

GODINA XLIV.

BROJ 2 (108)

BOŽIĆ 2025.

ŽUPNIKOVA ČESTITKA ZA BOŽIĆ 2025.

Dragi Proložani u župi, širom Domovine i svijeta!

Obilje vijesti iz zemlje i svijeta zasiplje nas svakoga dana. I nisu to uvijek dobre vijesti. Naprotiv, u našem svijetu ima puno nepravde i bezakonja, nasilja i rata. Pred tom činjenicom smijemo zapitati ima li netko tko nam i u ovim nemirnim vremenima može dati sigurnost, tračak nade u bolje sutra.

Nalazimo se na kraju Svete godine. Njezina je poruka: nada ne razočarava, hodočasnici smo nade odzvanja i u ovim božićnim danima. Bilo što se dogodilo na našem životnom putu, ostaje sigurno Božje obećanje da je s nama i da nas prati i u teškim vremenima. To nam pruža opravdan razlog da se možemo nadati.

Nada je zlatna nit koja se provlači kroz svetopisamsku povijest. I u beznadnim prilikama Bog je stajao uza svoj narod i mijenjao

njegovu sudbinu na dobro. Sjetimo se izlaska iz ropstva i proročke poruke: „Ja ću vam dati nadu“ (usp. Jer 29, 11). U Isusu se Bog neraskidivo vezao s nama, došao je da imamo život i to život u izobilju (Iv 10, 10). U nijednom trenutku Bog nas nije napustio. Naprotiv njegova volja je život dostojan čovjeka. Slava je Božja – živi čovjek.

Ima nade i za nas kad svoj život povjerimo Bogu, kad vjerujemo da Bog s nama ozbiljno računa i da našu sudbinu može okrenuti na dobro. Svojom vjerom ne brišemo ni svoje ni tuđe boli, ne rješavamo ni svoje ni tuđe poteškoće. Ali nam vjera daje snagu da u nesigurnostima svijeta i poteškoćama života ne gubimo nade, da se ne prestajemo nadati. Kao vjernici hodočasnici smo nade.

Dragi Proložani, nada ne razočarava. Dajmo toj nadi koja se temelji na Bogu, prostor u svom

životu kako bismo osjetili Božje djelovanje u nama i oko nas. Tko gleda samo u zemlju, lako može previdjeti da se iznad nas nalazi Božje nebo s Bogom koji nas drži u svojim rukama, u životu i u smrti, u vremenu i u vječnosti. Sa sv. Franjom Asiškim vježbajmo se živjeti s udivljenjem: zbog Sunca koje nas grije, vode koja gasi našu žeđ, zbog Zemlje koja nas drži i hrani, zbog osoba koji nam daju nadu jer dijele, opraštaju i promiču mir i dobro. Pripadamo zajedno. Dio smo velike pjesme koja spaja nebo i zemlju.

Božić koji radosno slavimo blagdan je Božje prisutnosti i nade. Misao o Božjoj nazočnosti ulijeva nam nadu i sigurnost. Ako je Bog s nama, i naša će budućnost biti Božja. Ako je Bog s nama, nismo sami i nikada ne ćemo biti sami! Na Božić, danas i zauvijek, Bog je s nama. Nismo siročad, izgubljeni usred svemira, ostavljeni na milost i nemilost silnika ovoga svijeta. Stavimo u Boga svoje pouzdanje radije nego u bilo koga ili bilo što drugo: novac, moć, vlast, ugled. Bog je s nama, to je uzrok našega pouzdanja. „Ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta“ (Mt 28, 20). To je oporuka i obećanje Onoga koji se na Božić rodio. Bog je onaj koji je tu s nama, Onaj koji ostaje. Ta činjenica oslobađa naš pogled za ono što ima doći.

S Marijom i Josipom, s anđelima i pastirima molimo da poput njih

prihvatimo Isusa, da vjerujemo u ljubav Božju koja preobražava naš život. Budimo svjedoci nade koja ne razočarava, Božje ljubavi koja nas prihvaća i spašava.

Dok vam pružamo u ruke vaš i naš župni list, želimo da nas tajna Božića ispuni pouzdanjem i nadom u Božje spasenje. Neka blagdan Božića odjekne u našim srcima kao pjesma nade. Neka nas Bog blagoslovi svojim blagoslovom, umije svojom ljubavlju, očisti svojom istinom, ohrabri svojom nadom da ga prihvatimo srcem i dušom u svom životu.

Čestit Božić i blagoslovljena nova 2026. godina.

Vaši
s. Terezina, fra Nedjeljko
i župnik fra Vinko

MIR BOŽIĆA U NEMIRU SVIJETA

.....

Mir na Zemlji započinje ondje gdje se ljudi ne nadmeću tko će više steći i imati, ondje gdje ljudi međusobno dijele svoje vrijeme i sposobnosti

.....

U radosnom slavlju prvi božićne noći anđeli su navijestili pastirima: „Mir ljudima dobre volje.“ Gledajući današnju situaciju u svijetu, mnogi će se zapitati: Što je ostalo od anđeoskog navještaja o miru? Gdje je mir koji je Isusovim rođenjem došao na svijet? Svjedoci smo da na zemlji nema mira. Nema ga ni na Božić, a neki kažu da ga ne će nikada biti. Božićni dani koji naviještaju Božji mir ljudima, njegovim miljenicima, mogu samo na trenutak zaboraviti tragedije koje se događaju.

Dok mi radosno pjevamo „Mir se svitu navišća“, uvijek negdje na Zemlji ima rata. Ukrajinci slave Božić po četvrti put usred rata.

Vjera nas uči da Bog može iz svega, pa i iz najgorega, učiniti dobro. No za to su mu potrebni ljudi koji u svom djelovanju čine da stvari služe dobru

Tužna stvarnost za ispaćeni narod koji se bori za svoju zemlju i slobodu protiv znatno moćnijeg okupatora. I na Božić tisuće bojovnika daleko su od svojih obitelji. I na Božić ubijanje se nastavlja. Ruski dronovi i rakete terorizirat će ukrajinske gradove i sela, ubijati nevine ljude, žene i djecu. Želja da prestane rat, želja za mirom jaka je, ali mira nema.

Mir na Zemlji?

Pred tom činjenicom smjemo se zapitati zašto razumni ljudi, koji su imali stotine tisuća godina na raspolaganju da programiraju svoje mozgove za mir, nisu to učinili? Zašto vlastodršci moraju primijeniti nasilje kako bi uspostavili ili održali svoju vlast i moć? Zašto vođeni vlastitim interesima mogu nahuškati ili prisiliti velike skupine ljudi i naroda da postanu robovi njihovih osvajačkih zabluda? Kako je moguće da se ljudi dadu zavesti

*Bog se rađa malen i nejak,
što nameće misao da i mir
počinje malim, neupadljivim
djelima koja mogu imati
veliku moć*

i da budu izvršitelji zločinačkih naredbi?

Pitamo se dalje zašto je biološko-naravni ustroj agresije za i protiv života bio evolucijski moguć i nužan? Nije li bilo drugog načina? To je vapaj Bogu i protiv Boga, koji baca sumnju na njegovu prisutnost. I vjernici počinju sumnjati zašto dobri Bog koji nas toliko voli pripušta patnju i bol, rat i ubijanje nevinih? Vjera nas uči da Bog može iz svega, pa i iz najgorega, učiniti dobro. No za to su mu potrebni ljudi koji u svom djelovanju čine da stvari služe dobru. Vjerujemo u Božju neograničenu moć, no on se uvijek veže uz naše ljudske postupke i djelovanje, u stanju je pretvoriti naše promašaje u nešto dobra i korisna, za uspostavu mira potrebni su ljudi mira.

Božić – izazov za mir?

Usprkos ratu i nasilju koji ni na Božić ne prestaju nastaviti ćemo moliti, vjerovati i raditi kako bi Božji mir, kao ljudski mir, jednog dana bio moguć. Usprkos ratu i ubijanju ipak postoji nada i želja za mirom koja prožima ljude kroz

stoljeća. Nada za mirom održava nas na životu. Stoga će i ove godine za svjetski dan mira Papa objaviti svoju poruku mira. U božićnim propovijedima govorit će se o miru. Unatoč svakom nasilju i ratu, svakom teroru i nečovječnosti molit će se i vapiti za mirom, nadati se miru.

Božić je izazov za mir u Ukrajini i u Svetoj zemlji, u Sudanu i Myanmaru, izazov da se zaustavi besmislen lanac nasilja, da se zaustavi prolijevanje krvi, ubijanje nevinih. Središnja poruka Božića jest obećanje mira koje može dati nadu čak i u nemirnim vremenima. Bog se rađa malen i nejak, što nameće misao da i mir počinje malim, neupadljivim djelima koja mogu imati veliku moć. Veliki Bog postao je malen poput novorođenčeta, krhak i ranjiv, ovisan o ljubavi i brizi drugih. S tim Djetetom Bog nam otvara novu perspektivu: mir umjesto nasilja, služenje umjesto dominacije, ljubav umjesto mržnje, život umjesto smrti. Oni koji prihvate tu perspektivu možda ne će postati veliki, ali će njihovi životi biti sadržajni i smisleniji.

Božić je i danas poziv i izazov da svijet ne podlegne nepovjerenju, dvojbi i beznađu: „Mir Božjim miljenicima, ljudima koji su Bogu dragi!“ To je božićna poruka, usprkos tragičnih pojava zla i nasilja, unatoč silama koje šire smrt, nesigurnost i strah širom svijeta. Božić nas poziva da budemo uvjereni

Po svojoj naravi ljudi su miroljubivi, ali ti geni mira mogu postati skriveni i prikriveni zbog životnih okolnosti

svjedoci njegove poruke ljubavi i mira, usprkos svemu što se događa oko nas i u svijetu. Pokušajmo i danas u Djetetu koje nam se rodilo, u Sinu koji nam je darovan, prepoznati jedinog Spasitelja svijeta, neiscrpno vrelo pravoga mira za kojim teži svako ljudsko srce.

Promicatelji mira

Govor o miru zapravo je govor o spasenju. Mesija je knez mira koji donosi trajan i pravi mir. U njegovim danima cvate pravo i mir. Mir je sklad i pomirenje, dobrohotnost i dobronamjernost. Mir označuje pravedno stanje ljudske stvarnosti, svijet u kojem vlada povjerenje, u kojem nema tjeskobe ni straha, prevare ni laži. Mir na zemlji – to je cilj i poruka Božića.

Mir na Zemlji započinje ondje gdje se ljudi ne nadmeću tko će više steći i imati, ondje gdje ljudi međusobno dijele svoje vrijeme i sposobnosti. Mir na Zemlji započinje kad jedan u drugome prepoznamo stvorenje koje Bog ljubi, ljubljenu djecu Božju, njegove miljenike. Gdje se to ostvaruje, i Bog dobiva na važnosti u životu i u međuljudskim osobnim odnosima.

U svakoj ljudskoj osobi postoji urođena čežnja za mirom. Po svojoj naravi ljudi su miroljubivi. Međutim, ti geni mira mogu postati skriveni i prikriveni zbog životnih okolnosti. Zbog toga je važan stav i djelovanje svakoga od nas. Potrebno je naše nastojanja oko mira u vlastitu životu, u obitelji i na poslu. Svi smo pozvani promicati mir i tražiti mirna rješenja za male i velike sukobe. Iskoristimo božićno vrijeme za širenje poruke mira. Mala, ali značajna djela mira način su činjenja dobra u svijetu. Možemo promicati mir gdje god se nalazili. Mir nam je potreban kao Sunce što nas grije.

Knez mira koji se na Božić rodio u Betlehemu donosi istinski mir. Nikomu ga ne nameće, svima ga daruje. „Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem“ (Iv 14, 27). U svijetu punom nemira njegov i naš Božić prilika je za nadu i mir, za mala mirotvorna djela u životu svakoga dana.

Dinko Aračić

BOŽIĆNA PRIČA

Bio jednom jedan postolar. Radio je i trudio se od zore do mraka. Jednog jutra ustade veoma rano. Pospremi siromašnu radionicu, naloži vatru i pripremi stol. Danas na Badnji dan ne će raditi jer očekuje velikog gosta, najvišega Gosta kojeg se može zamisliti. Čeka da mu Bog dođe u goste. Noćas je u snu čuo Božju poruku: „Spremi se, sutra ću ti doći u goste!“

I tako sjedi postolar pokraj tople peći. Sjedi i čeka. Odjednom začuje korake pred vratima. Netko je pokucao. Srce mu uzdrhta od velike radosti kad pomisli: „Evo ga, dolazi, to je sigurno moj dragi Gost!“ Brzo skoči prema vratima i širom ih otvori.

Kad tamo ugleda seoskog listonošu! Sav promrzao od hladnoće,

nos mu se zacrvenio, prsti ukočili. Poštar željno pogleda prema čaju koji se pušio na štednjaku. Postolar ga pusti u kuću da se ugrije, napoji ga i okrijepi. „Hvala ti!“, reče listonoša, „baš si me lijepo ugostio, ogrijao i okrijepio.“ Reče i nestade u hladnoći dana.

Netom je poštar zamakao iza ugla, postolar skloni posuđe i pospremi ponovno stol. Stade na prozor da bi izdaljega mogao vidjeti svoga Gosta. Trebao bi doći svaki čas.

Bijaše već podne, a od Gosta ni traga ni glasa. Najednom opazi postolar nekog dječaka. Pogleda malo bolje i primijeti da mališanu teku suze niz obraze. Dozva dječaka sebi, a on mu ispriča kako se u gradskoj vrevi izgubio. Više nije

mogao naći svoju majku. Lutao je i zalutao, ni puta kući nije više znao... Postolar brzo napisu kratku poruku za svoga Gosta: „Molim Te, pričekaj! Vraćam se odmah!“ Stavi papir na stol, prikuči vrata da Gost može ući, uze dječaka za ruku i povede ga njegovoj kući.

Išli su, išli. No put je bio dug, dulji nego što je postolar mislio. Predade dijete majci i tek pred večer, kad se smračilo, vrati se umoran svojoj kući. Gotovo se prestraši kad u polumraku ugleda da je netko ušao u njegovu kuću. Srce mu se razveseli i poskoči od radosti. Ipak je njegov Gost došao! Bog ga nije prevario!

Međutim kad je bolje pogledao, prepoznao je susjedu, koja bijaše umorna i žalosna. Već tri noći nije oka sklopila. Sin joj je tako bolestan da ni sama ne zna što bi s njim učinila. Leži u postelji s vrućicom koja ga toliko muči da

ni svoje majku više ne prepoznaje. Postolar se zažali nad susjedom. Nakon što joj je muž nesretno poginuo, ostala je udovicom, sama sa sinom jedincem.

I tako ode postolar k bolesnom djetetu. Stavi mu hladne obloge i sjede do njega na rub postelje sve dok dječak mirno ne usnu.

Ponoć bijaše davno prošla kad se postolar vratio kući. Umoran i posve razočaran legne da bi zaspa. Dan prođe, a Gost ne dođe.

Najednom začuje u snu poznati glas. Bijaše to Božji glas: „Hvala ti što si me onako lijepo primio! Hvala ti, što sam se kod tebe, u liku listonoše, mogao ogrijati i okrijepiti. Hvala ti, što si me kao onog dječaka, kad sam zalutao, odveo kući. Hvala ti što si mi pomogao, u liku sina jedinca, dok sam bolestan drhtao od vrućice. Hvala ti što si me danas tako lijepo ugostio!“

Nepoznati autor

SLUŽENJE BOGU ILI BOGATSTVU ?

.....

**U Isusovu životu skriven je jedini djelotvoran lijek
za ovo naše posrnulo doba.**

.....

S jednom malom grančicom bršljana u čaši blagoslovljene vode obilazi štale, blagoslivlje blago, dvorište, s molitvom i kršćanskim pozdravom, korača majka u kuhinju, s osmijehom i pozdravom: „Hvaljen Isus i Marija!“ A čeljad odgovara: „Vazda Isus i Marija.“ Škropi mater i moli u obiteljskom ozračju. A otac ne dopušta da se vatra na kominu zagasi. Daje nam svjetlosti u očekivanju novog svjetla s rođenjem maloga Isusa! Očekujemo čas ponoćni, rađa se mali Bog koji postade veliki liječnik i prijatelj svima nama.

A gdje smo mi danas? Gazi nas vrijeme nezaustavljivih tehnologija, vrijeme odsutnosti duha, vrijeme predanosti uvijek novim markama automobila, mobitela, odjeće, neosmišljenim telefonskim razgovorima i porukama. Plaši nas vrijeme digitalnog porobljavanja i trenutka kada će nam „ukrasti“ gotovo sve što se odnosi na osobni identitet. Raste potreba za konformizmom, po principu: kad može on(a), moram i ja. Gubi

se gotovo svaki trag baštinskog dočeka Božica! Sve je manje zajedničkih obiteljskih molitava, sve manje bliskih zajedničkih susreta, sve manje pogleda oči u oči i sve manje iskrenih razgovora! Da bismo zaslužili nebo, potrebno je na vrijeme odlučiti: Komu služiti – Bogu ili bogatstvu? Ako ne budemo molili Maloga Isusa – Velikoga Boga, teško ćemo imati pravi odgovor. Molitva može imati različite konotacije i usmjerenosti. Manje ili više gorljiva, istinski pobožna, ali i ona drugačija izgovorena riječju koja nema pečat čistoće i snage koja će uroditi plodnošću za otvorena vrata neba. Stoga molimo da nam Bog podari milost, da dobijemo izgublenu bliskost, iskrenost, čisto srce i da što manje raste ljubav prema novcu, onom koji će nam ukrasti krepost i poniznost. „Ljubav prema svjetovnim bogatstvima poput ljepka je za ptice, zarobljava dušu i sprječava je odletjeti Bogu“, rekao je sv. Augustun.

Ne bismo stoga smjeli zaboraviti da s rođenjem Isusovim imamo kralja nad kraljevima čija je usluga nama svima na raspolaganju dvadeset četiri sata, čiji je osnovni alat vjera i dar milosti po kojemu čini čuda; koji nikad nije imao sluge, a zvali su ga i zovemo ga Gospodin; koji nije imao nikakvu obrazovnu kvalifikaciju, a zvali su ga Učitelj; koji nije imao vojsku i nije vodio nikakve bitke, ali osvojio je svijet; koji nije počinio nikakav zločin, ali bi razapet i dade život za nas!

U Isusovu životu skriven je jedini djelotvoran lijek za ovo naše posrnulo doba.

Nude se različita cjepiva za tjelesno zdravlje, ali samo Isus ima cjepivo *ljubavi* koje je ovom svijetu – nošenu nemirima, mržnjom, ljubomorom, zavješću, materijalizmom, depresijom, nezadovoljstvom – potrebno u svakom času. Za razliku od standarnih cjepiva i njihovih nuspojava cjepivo Božje ljubavi dariva: mir, vjeru, radost, strpljivost, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, čistoću. I sve to možemo imati ako ne sumnjamo u istinitost betlehemske noći i Isusova uskrsnuća! Nemojmo lutati mislima u našoj malenkosti, prihvatimo Božje milosrđe koje se i ovih dana očituje u mjesecu studenom, svake godine sve više i sve snažnije, u dane posvećene Vukovaru i Škabrnji, našim poginulim braniteljima.

Molimo za njih jer molitva je njihovoj i našoj duši ono što je kiša zemlji „Obilno nahranjeno tlo ostat će neplodno ukoliko ga ne zalijevaju česte kiše“, kazao je sv. Ivan Vianney.

Jedino nam molitva pomaže da vidimo ono što ne vidimo: bol, suze, traganja,, ali i radost, ponos, kolonu brat uz brata, Hrvat uz Hrvata, upravo onako kako i treba kad nam udare na svetinje. Sotona nije uspio pobijediti!

Zahvalimo Božiću, našem najbližem prijatelju, na svakom Njegovu daru i znajmo da će se uvijek odazvati ako ga tražimo. A gdje ćemo ga tražiti, reći će nam pjesnik Antun Branko Šimić ovako:

„Ne traži Boga mišlju u praznini

Uza te Bog je uvijek u blizini

*Bog ti je uvijek najbliži od svega
Diraš ga rukom, gledaš ga u
boji Neba*

*Uza te Bog je. Otvori sva čula
Na tebe svjetlost s ljetnog Neba
pljušti*

Bog oko tebe sja, treperi i šušti!“

S ovom Šimićevom porukom svim župljanima, ma gdje bili, sretan i blagoslovljen Božić, puninom srca želim.

Mara Pezo

VELIKA GOSPA

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije svečano je proslavljena na izvorištu rijeke Vrljike u Zelenoj katedrali, 15. kolovoza 2025. godine.

Za proslavu se vjernički puk iz Imotsko-bekijskog kraja pripremao trodnevnom pripremom, molitvom krunice i slavljem svetih misa kod

zavjetne crkve na Opačcu, na Durmiševcu i u Zelenoj katedrali.

Slavlje same svetkovine započelo je rano ujutro otvaranjem

crkve na Drumiševcu u 4 sata te izlaganjem Gospine slike za osobno čašćenje vjernika.

Prva jutarnja misa u 5 sati u Zelenoj katedrali okupila je velik broj hodočasnika. Misu je predslavio

don Mate Munitić, župnik Župe Gospe Karmelske u Zagvozdu.

Pred sam osvit sunca u 5:30 na izvorištu svetišta i temeljima prvog benediktinskog, zatim franjevačkog samostana na Opačcu, kod zavjetne crkve Uznesenja Marijina svetu misu predslavio je fra Zoran Kutleša, gvardijan Samostana u Imotskom.

Ostale svete mise nastavljene su kroz jutro u Zelenoj katedrali svakog punog sata od 6 do 9.

U 10:30 započela je svečana procesija s Gospinom slikom od crkve na Durmiševcu do Zelene katedrale. Svetu misu u Zelenoj

katedrali predslavio je fra Mario Knezović, dosadašnji župnik Župe Kočerin. Sveto misno slavlje animirao je pjevanjem veliki mješoviti zbor sastavljen od župnih zborova župa Imotske krajine pod ravnanjem Anđelka Đele Nikolića uz orguljašku pratnju Marija Cikojevića.

Bogoslužje svetkovine završilo je večernjom misom u 19 sati koju je predslavio fra Ivan Vuletić, profesor na KBF-u Sveučilišta u Splitu, i koji je nakon svete mise obavio blagoslov djece.

fra Mate Šakić

PROSLAVA ŽUPNOG PATRONA

.....

Na svetkovinu triju svetih arkandela 29. rujna 2025.
naša je župa svečano proslavila svoga nebeskog
zaštitnika sv. Mihovila Arkandela.

.....

Za svetkovinu smo se duhovno pripremali trodnevnicom moleći kronicu i zavjetne molitve i slaveći sv. misu svaki dan u 19 sati. Prvi dan trodnevnice naš župni Franjevački svjetovni red proslavio je svoj Dan i bio domaćin predstavnicima ogranaka iz drugih imotskih župa, pa je slavlje imalo i dodatan sadržaj.

Na samu svetkovinu, već prema ustaljenu običaju, u slavlju sudjeluju učenici i djelatnici naše Osnovne škole Ivan Leko koji slave svoj Dan, a isto tako i hrvatski redarstvenici, kojima je zaštitnik sv. Mihovil, i predstavnici raznih udruga.

Prva misa svetkovine slavljena je u 9 sati, a glavno slavlje započelo je u 10:30 svečanom procesijom uobičajenom trasom preko

Škarpe. Kip Zaštitnika župe nosili su redarstvenici, a u procesiji je sudjelovao velik broj vjernika.

Misu je predvodio i propovijedao župnik Vinjana fra Josip Sušić (propovijed vidi u prilogu!). Slavlje je skladnim pjevanjem uveličao naš župni mješoviti zbor pod vodstvom s. Terezine.

PROPOVIJED FRA JOSIPA SUŠIĆA

Svetkovina sv. Mihovila Arkandjela, 29. rujna 2025.

Braćo i sestre!

Danas slavimo svetkovinu svetog Mihovila, a s njime i arkandjele Gabrijela i Rafaela. Sveto pismo predstavlja nam arkandjele kao klanjatelje i služitelje Božje, nebeska stvorenja koja se bore za Božju stvar na ovome svijetu i kao glasnike Svevišnjega.

Prorok Danijel, koristeći apokaliptičan jezik, opisuje anđele kao vječne klanjatelje Božje koji

žive u radosti njegova služenja: *Gledah: Prijestolja bjehu postavljena i Pradavni sjede. Odijelo mu bijelo poput snijega; vlasi na glavi kao čista vuna. Njegovo prijestolje kao plamenovi ognjeni i točkovi kao žarki oganj. Rijeka ognjena tekla, izvivala ispred njega. Tisuću tisuća služahu njemu, mirijade stajahu pred njim (Dn 7, 9-10).*

Ova snažna slika prenosi nam poruku velike ljepote: Anđeli se nikada ne zasite klanjati i služiti Bogu. Tako i čovjek – utjelovljeni duh – pozvan je ostvariti se u klanjanju, hvali i služenju Gospodinu. A biti u prisutnosti Božjoj, ljubiti ga i dopustiti mu da nas ljubi, prava je medicina duše, jedina koja može iscijeliti naše rane i osloboditi nas od zla.

I što više budemo oni koji se klanjaju Bogu, što više budemo živjeli od njegove hvale i služenja Njemu kako bi mu ugodili u svemu, to ćemo više biti slobodni i sretni, to ćemo više biti ostvareni u najdubljoj istini našega ljudskog bića. I zapitajmo se danas: *Koliko li nam je potrebna ta medicina duše u ovom vremenu poput našega koje je rastreseno ratovima, prolaznim stvarima, bolesno od bijesa i*

agresivnosti, zalučeno svime i svačime i toliko udaljeno od klanjanja Bogu izvoru pravog služenja ljudima i prave nutarnje radosti i mira.

Anđeli, klanjatelji Božji, ujedno su i oni koji se bore za Božje kraljevstvo na ovome svijetu: to je veličanstvena scena iz Knjige otkrivenja, u čijem je središtu arkanđeo Mihovil, knez nebeskih vojski, koji se bori protiv zmaja, simbola sile zla koja pustoši zemlju:

I nastala rat na nebu: Mihael i anđeli njegovi zarate se sa Zmajem ... Zbačen je veliki Zmaj, stara zmija – imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta – zbačen je na zemlju i s

njime anđeli njegovi. I začuh jak glas na nebu: Sada nastala spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanika njegova (Otk 12, 7-9).

Ovim snažnim jezikom Apokalipse rečeno nam je da su život i povijest veliko bojno polje, gdje duh zla vodi borbu protiv Boga, njegovih anđela i njegovih izabranika. *I razgnjevi se Zmaj na Ženu i ode ratovati protiv ostatka njezina potomstva, protiv onih koji čuvaju Božje zapovijedi i drže svjedočanstvo njegovo (12, 17).*

U tumačenju biblijskog teksta zna se da Žena predstavlja Crkvu kojoj je povjerena majčinska misija

darovati svijetu Isusa Spasitelja: Zmaj je progonitelj i razdjelitelj. Borba je svakodnevna stvarnost u kršćanskom životu: u našem srcu, u našem životu, u našim obiteljima, u našem narodu, u našoj Crkvi.

Ako se ne borimo bit ćemo poraženi, ako samo stojimo i gledamo nadvladat će nas. A Gospodin je taj zadatak dao anđelima: da se bore i da pobijede.

Filozof Imanuel Kant prepoznaje da samo prizor te dramatične borbe baca svjetlo na otajstvo naše slobode. On piše: *Moralno usmjeren čovjek mora se cijelog života boriti protiv napada zla. No svojim snagama ne može nikada potpuno uništiti zlo načelo, ono je ukorijenjeno u ljudsku prirodu. Najviše što može postići jest oslobođenje od vlasti zla da ono ne*

upravlja njegovom voljom. Po Kantu borba protiv zla je trajna i nikad dovišena, a moralno usmjeren čovjek može biti slobodan od njegove vlasti, ali nikad potpuno čist od njegove prisutnosti.

Najveća dobit koju može postići jest ta da postane slobodan, oslobođen od ropstva grijehu da bi živi u pravednosti.

Braćo i sestre! Ipak čovjek uvijek ostaje izložen napadima tog zlog načela te da bi sačuvao svoju slobodu koja je neprestano ugrožena, potrebno je da uvijek ostane naoružan i spreman na borbu.

Prva i odlučujuća borba protiv sile Zla vodi se unutar nas samih. Svi mi tog Zmaja nosimo u sebi. Moralni život, naša ljudska

i kršćanska savjest često postaje bojno polje gdje nas Sotona opsjeda bacanjem zapaljenih sredstava pohlepe, zavisti, mržnje, svađe, psovke i svih raznih razarajućih misli i osjećaja.

I onda se ta duhovna gerila često prenosi na područje bračnih odnosa, obiteljskih odnosa, odnosa na poslu, pa čak i u prijateljstva. Koliko li je žrtava među prijateljima za koje bismo rekli da su pouzdani, a koji se iznenada pokažu kao Zmaj razarač svakog poštovanja i ljubavi zaslijepljeni bez smislom ljubomore, suparništva i oholosti?

Unutar nas vodi se neravnopravna borba između dobra koje želimo činiti i zla koje preuzima prevlast jer se prurušava u anđela svjetla i tako vara ljudsku slobodu. Stoga neka zazivanje svetog Mihovila potakne nas da uvijek prepoznamo i činimo dobro, za sebe i za druge pa i pod cijenu svake žrtve jer dobro će Bog uvijek nagraditi dobrim.

Drugo bojno polje je rašireno idolopoklonstvo. Ime Mihovil znači *Tko je kao Bog*. Očiti odgovor jest: Nitko! Ipak danas se često Boga zamjenjuje idolima, kršeći prvu i najvažniju zapovijed od deset: Idoli koje predlaže Zmaj Sotona ovoga svijeta jesu idoli savršenosti, lake zarade, vlasti koja se često traži kao pokriće za nepoštenje, idol korupcije, lažnih bogova kod kojih tražimo sve odmah i sada. Idoli kojima mi služimo često su

prikriveni i neočekivani saveznici Zmaja koji nikad ne djeluje sam, niti očito i izravno već na lukav i podmukao način naizgled bezazlen i bezbolan.

Braćo i sestre! Ovoj Jubilejskoj godini u kojoj smo hodočasnici nade pozvani smo ponovno otkriti otajstvo Crkve, osjetiti se njezinim članovima s ljubavlju jer Crkva – **a to znači** svi mi – jest otajstvo zajedništva i poslanja protiv kojega se bori Razdjeljitelj – Zmaj – Sotona.

Ali moramo znati da nismo sami – Zemlja i nebo su u trajnu dodiru: *vidjet ćete otvoreno nebo i anđele Božje gdje uzlaze i silaze nad Sina Čovječjega*.

Zahvaljujući djelovanju anđela koji prate svakog od nas na životnim koracima i u izgradnji Crkve znamo da smo sačuvani u Bogu i da smo ojačani na našem putu prema Kraljevstvu, a poziv anđela našoj ljudskoj stvarnosti jest uvijek tražiti put zajedništva, nikada se ne zatvarati u sebičnu osamu, hoditi zajedno kao Božji narod u svakoj našoj borbi.

Neka zagovor svetog Mihovila isprosi svima nama koji smo stavljeni pod njegovu zaštitu duh zajedništva, osjećaj da smo Crkva na putu i sigurnost da nikada nismo sami u životnoj borbi za pravdu, mir i radost svijuju. To ponizno molimo s povjerenjem u radosti vjere koja nas sve povezuje i vodi kroz život. Amen.

CRKVA – MJESTO SUSRETA, A NE OSUDE

.....

**Središte mise nije čovjek nego Bog; u misi se ne traži
savršenstvo ljudi nego poniznost srca**

.....

U posljednje vrijeme često čujem kako neki kažu da vjeruju u Boga, ali ne žele ići u crkvu. Uvijek se ponavljaju isti razlozi: „Ne mogu gledati one što se prave sveti.“ „Crkva kao institucija mi se ne sviđa.“ „Ja se molim doma, u svoja četiri zida.“

Na prvu, zvuči i razumno – tko bi volio licemjerje ili neiskrenost? Ipak, takav stav lako nas odvoji od onoga što je najvažnije.

Jer upravo po Crkvi imamo priliku sudjelovati na svetoj misi, na najvećem daru koji nam je Bog ostavio. Na misi nebo silazi na zemlju, Krist nam se daruje u maloj bijeloj hostiji. Po Crkvi smo kršteni, primamo sakramente, i po njoj Bog nastavlja djelovati u svijetu.

Često čujemo i da Crkva „ništa ne radi“, da „ne pomaže siromašnima“. Ali to nije istina. Katolička Crkva u čitavu svijetu vodi više od sto tisuća dobrotvornih i zdravstvenih ustanova: bolnice, domove, ambulante, sirotišta... To su mjesta

gdje Crkva svakodnevno dodiruje ljude koji pate.

Istina je, svi smo nekad naišli na svećenika, časnu ili vjernika koji nas je razočarao. Ali nemojmo dopustiti da nas ljudi udalje od Boga. Crkva je važna. Ona je mjesto susreta, a ne osude. Sama riječ *susret* dolazi od *su-sresti*: „poći jedno prema drugome“, „biti zajedno“, „doživjeti jedinstvo“. Crkva je baš to, Crkva je mjesto gdje Bog dolazi nama, i mi Njemu.

Sjećam se jedne misli svetog Ivana Marije Vianneyja koja mi je ostala duboko u srcu: „Možete moliti anđele, možete moliti svece, ali oni vam ne mogu dati oprostjenje grijeha ni Tijelo Kristovo. Samo svećenik to može.“ Zato nije u redu izbjegavati misu zbog svećenika, zbog njegovog auta, duge propovijedi ili nekog susjeda koji nas živcira. Ali nije dobro ni ići na misu samo zato što volimo propovjednika ili zbor. Središte mise nije čovjek nego Bog. U misi se ne traži savršenstvo ljudi nego

poniznost srca. Na misi se prinosi kruh i vino, ali i naš život: naš trud, rad, radosti i patnje. Svećenik to prinosi Bogu u naše ime. U tom trenutku Krist postaje prisutan, to je čudo Euharistije.

Crkva ne osuđuje. Ona poziva. Svaka sveta misa je najvažniji događaj u našem životu, veličanstveniji od svake utakmice, koncerta ili neke svečanosti. Tada se događa obnova najvećeg čina ljubavi,

Isusove žrtve na križu. „Euharistija je izvor i vrhunac svega kršćanskog života“ (*Drugi vatikanski sabor, Lumen gentium*).

Zato ne bojte se ući u crkvu. Ne gledajte tko sjedi pokraj vas, tko što govori, niti kako se ponaša izvan crkve. Dođite zbog Onoga koji vas čeka. Crkva nije zgrada, Crkva je mjesto susreta živoga Boga i čovjeka.

Matea Ćorić

NEDJELJNA MISA – KORACI MALIH NOGU PREMA BOGU

Misa s djecom nikad nije savršena, ali je uvijek sveta

Kad postaneš roditelj, shvatiš da vjera više nije samo tvoj put. Ona postaje dar koji trebaš prenijeti djeci, utkati ga u njihov svakodnevni život. Za mene je upravo nedjeljna misa taj dar i trenutak koji gradi temelje.

Iskreno, nije uvijek lako. Nedjeljna jutra znaju biti pomalo kaotična – jedno ne može pronaći cipele, drugo se još uspavljuje, a treće ima tisuću pitanja. Kad napokon sjednemo u klupu, ne traje dugo, a već se začuje plač, smijeh ili

Katkad se pitam koliko djeca zapravo razumiju misu. Možda ne sve, možda tek djeliće, ali sigurna sam da osjećaju mir, zajedništvo, molitvu i ono neobjašnjivo svjetlo koje dolazi iz oltara

krik neke bebe. I moja djeca znaju biti nemirna, šaputati, smijati se, pa čak i zaplakati. Ali ja u tome vidim ljepotu. To je znak da su

djeca prisutna, da su tu, u Božjoj kući. I mislim da nema razloga da roditelje to obeshrabri. Naprotiv, crkva bez djece bila bi nijema i prazna.

Raduje me što svako od moje troje djece na svoj način sudjeluje. Najstariji sin ministrira i svaki put kad obuče ministrantsku haljinu, u njegovim očima vidim ponos i ozbiljnost. Srednja kći pjeva u župnom zboru i njezin glas, zajedno s drugom djecom, uvijek mi zvuči kao molitva koja ide ravno u nebo. A najmlađa, iako ima samo četiri godine, već ima svoje male „rituale“. Kad sjednemo ispred kipa Srca Isusova, uvijek sklopi ruke u molitvi, kao da to radi već godinama. Najviše voli zapjevati „Aleluja“ sa zborom – i to onako glasno i od srca, pa makar uhvati samo refren. A ja, dok je gledam,

često pomislim: možda ona još ne razumije puno riječi, ali njezino srce već moli na najljepši način.

Katkad se pitam koliko djeca zapravo razumiju. Možda ne sve, možda tek djelice. Ali sigurna sam da osjećaju. Osjećaju mir, zajedništvo, molitvu i ono neobjašnjivo svjetlo koje dolazi iz oltara. I upravo ti mali doživljaji, iz nedjelje u nedjelju, polako postaju navike koje će ih pratiti cio život.

Misa s djecom nikad nije savršena, ali je uvijek sveta. I zato želim ohrabriti sve roditelje: ne bojte se dovoditi djecu, ni kad plaču, ni kad se smiju. Bog voli njihovu iskrenost, a mi znamo da će se u njihovim srcima, malo po malo, upisati ono najvažnije – ljubav prema nedjeljnom susretu s Kristom.

Ana Šerlija

SV. MARIJO GORETTI, MOLI ZA NAS

Kako je sv. Marija Goretti uz mirisne kolačiće, šareno upakirane bombončice i zvukove klavira dotakla moj život

Iz djetinjstva uvijek pamtimo neke događaje, trenutke, ljude, mirise i okuse. Kad odrastemo,

pitamo se zašto se sjećamo naizgled beznačajnih stvari, koji se kao bljeskovi stvore pred našim očima kad

nas neka trenutna situacija podsjeti na njih. Zaboravljamo tada da Bog djeluje u tajnosti i da kod njega ne postoji slučajnost. Ako smo dovoljno intuitivni i otvorena srca, polagano počinjemo razumijevati zašto nam On u srca i misli usađuje neke uspomene.

Knjiga koju još nisam smjela čitati

Mama me je kao i puno puta do tada odvela do Samostana. Tako smo zvali mjesto koje sam toliko voljela. Iza velikih drvenih vrata krio se meni jedan potpuno bajkovit svijet. Mamine kolegice iz bolnice, časna Marta i časna Zora, živjele su tamo. Bile su mi divne, blage, a opet zabavne. Dozvolile bi mi da prebirem tipke klavira. Lunjala sam dugim hodnicima prateći opijajući miris kolačića koji su se na nepcima topili poput najslađeg maslaca, donoseći okus Božića. Samostan je u svom središtu imao malen park koji se meni kao desetogodišnjoj djevojčici činio golem, s velikim grmovima, stablima i cvijećem. Zamislite, u tom parku padala je kiša od šarenih bombona! Zaista se tako činilo dok bi mi stare časne, onemoćale od služenja, s prozora svojih sobica bacale te šarene zamotuljke.

U jednom od tih posjeta dobila sam još jedan dar – knjigu. Nisam bila njome previše oduševljena, jer na njoj nije bilo blještavila koje bi

me trenutno privuklo. Ipak, zanimljiva mi je bila korica knjige jer je na njoj bila crno-bijela fotografija mlade djevojke, ali odjevene u odjeću u kojoj je izgledala puno starija, s crvenim slovima ispod fotografije: MARIJA GORETTI.

Moja starija sestra, poznata kao „gutačica knjiga“, čim sam stigla kući, istrgnula mi ju je iz ruke. Nisam se puno bunila. Zanimljiviji su mi bili oni bomboni kojima sam napunila džepove skupljajući ih između šuškovog lišća samostanskog parka.

Kad je moja seka pročitala knjigu, strogo mi je zaprijetila: „Još si premala da ju pročitaš.“

Nije bila svjesna da sam ja tek tada dobila poriv da je pročitam. Ispalila sam kišu pitanja na nju, a ona je strpljivo odgovarala. Zaključak je bio da je knjiga zaista posebna, ali da je ja još ne mogu razumjeti i da je mogu pročitati za jednu godinu kad već toliko zanovijetam. Jako sam voljela svoju stariju sestru, bila mi je uzor i ono što bi mi rekla za mene je bio zakon. Ipak nisam je uvijek poslušala. Tako je bilo i taj put.

Izdržala sam nekoliko mjeseci, ali godina dana u životu jedne djevojčice duga je kao cijela vječnost. S police gdje su stajale knjige izvukla sam tu tanku knjižicu za kojom sam toliko žudjela prethodnih mjeseci. Posebna je, kaže seka. Moram je pažljivo listati i to još po skrivečki. Ispred mojih dječjih očiju nizale su se rečenice i zamišljene slike dok sam čitala o Marijinu životu. Radoznanost je ubrzo prepustila mjesto potpunu divljenju prema toj nesvakidašnjoj, vrijednoj, pobožnoj i hrabroj djevojčici.

Mučenica čistoće

Marija Goretti rođena je u Corinaldu 16. listopada 1890. Ono što me posebno dirnulo bila je njena gorljiva želja da primi Isusa u Prvoj sv. pričesti. Netom je ostala bez oca kojega je, kao i mnoge radišne

ljude toga malog kraja provincije Ancone u Italiji, pokosila malarija. Bila je najstarije žensko dijete u obitelji i pomagala je majci Assunti oko kućanstva i ostale djece dok je majka radila na posjedu koji su uzeli u zakup zajedno s udovcem Serenellijem i njegovim sinom Alessandrom.

Najsretniji sat svakog dana u Marijinu životu bio je sat učenja katekizma s gospođom Elvirom, koja je ujedno radila na dvoru grofa i grofice Mazzoleni. Navečer bi Marietta, kako su je od milja zvali, običavala učiti mlađeg brata Anđela ono što je sama naučila, jer i njega je valjalo pripremiti za sakrament Prve sv. pričesti. Taj dan kad je prvi put gorljivo primila Isusa u maloj bijeloj hostiji on više nije bio samo gost već njen pratitelj u svakom danu. Više nije bila žalosna što njihovo mjesto Le Ferriera nema crkvu. Isusa je nosila u svom srcu. Živjela je samo za svaku sljedeću euharistiju. Nažalost, nije ih doživjela puno. Već neko vrijeme primijetila je da ju susjed Alessandro nedolično pogledava i dobacuje uznemirujuće komentare za njeno nevino srce.

Na dan svog mučeništva Marija je rekla svojoj prijateljici Tereziji: „Sutra idemo u Campomorto, jedva čekam čas kad ću opet na svetu pričest.“ Prvi put ju je primila tek prije nekoliko tjedana, a tako je čeznula za njom. Ona je bila čista zbog Isusa, iz ljubavi prema

Njemu. U molitvi, strahu i duševnim mukama Marija je dočekala 5. srpnja 1902. Bilo je baš oko podne, a bila je u kući sama. Najednom se kraj nje stvorio Alessandro. Iz očiju mu je sijevala vatra strasti. U tom naletu požude zgrabio je djevojčicu, začepio joj usta da ne može vikati te ju silom odvuкао u svoju sobu. Marija se branila i otimala ponavljajući napasniku neprestano: „Ne, ne, Alessandro, to je grijeh, doći ćeš u pakao!“ No, te opomene momku nisu puno značile. Kad se nije mogao domoći željenog plijena, njegova se strast požude pretvorila u strast osvete pa je pograbio nož i divlje nasrnuo na svoju nevinu žrtvu. Zadao joj je 14 velikih i 4 male rane. Ostavio ju je u lokvi krvi i pobjegao.

Marija je sva iskrvarena prevezena u obližnji Nettuno. Liječnici su je operirali puna dva sata. Marija Goretti, pri potpunoj svijesti, neprestano je zazivala imena Isusa i Marije. Kad su je upitali oprašta li svome ubojici, smjesta je odgovorila: „Da, opraštam mu! Iz neba ću se moliti za njegovo obraćenje. Poradi Isusa, koji je oprostio raskajanom razbojniku, i ja ga želim imati blizu sebe u raj.“

U takvim mislima, molitvama i osjećajima, trpeći mnogo, završila je 6. srpnja 1902. svoj kratak vijek, mučenica čistoće Marija Goretti.

Pokajanje i obraćenje ubojice

Alessandro Serenelli osuđen je na trideset godina teške tamnice. Nekoliko godina nakon tog nemila događaja usnuo je neobičan san. Imao je priviđenje Mariette u divnom vrtu. Pristupila mu je i pružila mu bijele ljiljane i crvene ruže koji su se u njegovim rukama pretvorili u crvene i bijele plamene. Tražio je pomoć u tumačenju svog priviđenja i spoznao da mu sada sigurno sveta, mala mučenica oprašta njegove grijehe i svojim ga molitvama čisti.

Od tada je pokajnik ponizno vršio svoju kaznu. Kad ju je odslužio, počeo je služiti u kapucinskom samostanu. Samo ga je jednom napustio, kada je za Božić posjetio Marijinu majku i molio od nje oprost. Kako mu ne bi oprostila kad je to učinila i njena kći! Majka je, tada već u poodmakloj životnoj dobi, doživjela i proglašenje svoje kćeri svetom, dana 25. lipnja 1950. godine. Skupa s mnoštvom vjernika molila je: „Sveta Marijo Goreti, moli za nas!“

Kad sam pročitala knjigu do kraja, suze su se slijevale niz moje lice. Razumjela sam zašto se moja sestra protivila da pročitam knjigu. Željela me je zaštititi od tuge i spoznaje da svijetom vladaju sile zla. Ali razumjela sam i to da iste te sile ne pobjeđuju. Jer razbojnik koji je oduzeo život ovoj divnoj

djevojci od nje je i izmoljen za milost kod Gospodina.

Čvrsto me vuče k sebi

Marija je tada zauzela posebno mjesto u mom srcu. Često bih je se sjetila i molila joj se u vremenima mog odrastanja i djevojaštva, pričala o njoj ljudima, jer u našim krajevima ljudi baš i nisu čuli za ovu najmlađu sveticu Rimokatoličke crkve, djevicu mučenicu.

Kroz moj život Marija mi uvijek nanovo pokazuje put k sebi, pogotovu kad je stavim malo po strani. Kad su naši sinovi još bili mali dječaci, otputovali smo kod obiteljskih prijatelja u Italiju. Zauzeta obiteljskim životom i poslom nisam više toliko razmišljala o Mariji. Prijatelji su živjeli stotinjak kilometara od Rima. Pomislila sam kako je to Marijin kraj. Prijatelji su nas povelu u razgledavanje njihova malog mjesta San Benedetto dei Marsi. Ušli smo u njihovu lokalnu crkvu. Kraj oltara ugledala sam Marijin kip. Bila je to crkva sv. Marie Goretti. Svi su me u čudu gledali kad sam počela plakati od sreće. Bio je to neopisiv osjećaj. Tiho, ali čvrsto, moja me Marietta vukla k sebi.

Desetak godina kasnije s majkom sam krenula na hodočašće u Poljsku. U svetištu Jasna gora, kamo je sv. Ivan Pavao II. često hodočastio sa svojim roditeljima, dok smo kupovale nabožne predmete,

prodavačica mi je ponudila da iz velikog snopa sličica svetaca na dar izvučem jednu. Ne moram govoriti da sam izvukla sličicu sv. Marie Goretti!

Mariju je svetom proglasio sv. otac Pio XII. Riječi kojima se tada obratio mladosti toliko su aktualne i danas. Odjekuju tako snažno. Molim se za naše mlade djevojke i mladiće da u ovim teškim vremenima preokrenutih vrijednosti i, malo je reći, pogrešnih uzora čuju Marijin zov i riječi sv. Padre Pia:

„Čujte, draga djeco, očev glas: vaše oči neka gledaju prema visinama, kako dolikuje ljudskim bićima; da uzdignete svoj pogled još više prema visinama, iznad zvijezda, kako to dolikuje Božjoj djeci. Vaša domovina je ondje gore na nebu, ondje je vaš Otac koji čeka na vas da vas okruni vijencem svoje slave, svog vječnog blaženstva i sreće.

Obećajte nam, draga mladeži, da nećete uzmicati ni pred mučeništvom krvi, ni pred onim nekrvnim, tihim, kojemu su svjedoci samo Bog i anđeli. Tražite od Gospe, Prečiste Majke, snagu da vas očuva neokaljane usred tolike prljavštine i tolikog blata.“

Amen.

Matijana Paradžik

HODOČAŠĆE NAŠEG ŽUPNOG MJEŠOVITOG ZBORA U KRASNO

.....

U subotu 18. listopada 2025. većina članova našega mješovitog župnog zbora Sveti Mihovil Proložac uputila se na kratko, ali duhovno bogato hodočašće u Liku – u svetište Majke Božje od Krasna.

.....

U jutarnjim satima pristigli smo u Krasno, a posljednjih nekoliko stotina metara strminom prema Gospinu svetištu uspinjali smo se pješice moleći Put križa uz postaje postavljene u kapelice duž staze prema crkvi. Srdačno nas je primio župnik Krasna i voditelj svetišta preč. Stjepan Zeba koji je zatim zajedno s našim župnikom fra Vinkom Gudeljem predvodio svečano misno slavlje. Liturgijskim pjevanjem ravnala je naša časna sestra Terezina, koja je sviranjem i

vodstvom dodatno uljepšala misno zajedništvo.

Misao dana bila je jednostavna, ali snažna: zahvalnost. Zahvalnost za glas koji je dar Božji, za zajedništvo koje rađa pjesmu i za priliku da kao zbor služimo liturgiji i župi kroz ono što najbolje znamo – kroz glazbu i molitvu.

Nakon svete mise ručkom nas je počastio naš župnik fra Vinko u ugodnoj atmosferi restorana koji se, nedaleko od Gospina svetišta, smjestio na oko 900 m nadmorske

visine i od kojega puca neponovljiv pogled na ubavo mjesto Krasno u dolini i na šumovite obronke moćnog Velebita. To nam je svima pružilo priliku za opušten razgovor i međusobno povezivanje. Kratko vrijeme koje je preostalo iskoristili smo za razgledavanje prekrasnoga ličkog krajolika, za posjet lokalnoj sirani te za obilazak utočišta medvjeda u Kuterevu, što je sve dodatno obogatilo cijeli dan.

Ovo hodočašće ostavilo je lijep trag u srcima članova zbora – i kao molitveni susret i kao dragocjena prilika za zajedništvo koje nas povezuje u služenju našoj župi.

Suzana Šimić

HRVATSKI FESTIVAL ŽUDIJA - OPUZEN 2025.

.....

Na Uskrsni ponedjeljak 21. 4. 2025. u župi svetog Stjepana Prvomučenika u Opuzenu održan je 24. Hrvatski festival žudija. Taj jedinstveni susret okupio je čuvare Kristova groba iz više od 30 župa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

.....

Na ovogodišnjoj smotri sudjelovali su i čuvari Kristova groba sv. Mihovil iz naše župe, počašćeni što je i ove godine s nama bio naš župnik fra Vinko Gudelj. Festival žudija okuplja čuvare Kristova groba koji njeguju ovaj drevni

pobožni običaj tijekom korizme i svetog trodnevlja.

Geslo festivala „Ljubite jedni druge“ nadahnuto je Isusovom zapovijedi ljubavi, pozivajući sve da ostanu u njegovoj ljubavi i njome nadahnjuju odnose s drugima.

Festival u Opuzenu još je jednom pokazao bogatstvo i duhovne i kulturne tradicije, kao i važnost njihova očuvanja za buduće naraštaje.

Za vrijeme svete mise primili smo vijest da je preminuo papa Franjo. Nakon primljene vijesti svi čuvari Kristova groba su na svoja koplja zavezali crne vrpce i tako odali počast svetom ocu Franji.

Rastali smo se do iduće 25. smotre koja će biti u župi Katuni

– Kreševo s našim geslom „Ljubite jedni druge“.

Ovom prilikom mi čuvari Kristova groba iz župe Proložac zahvaljujemo i našem Slavenu Cvitanovića koji nas je vozio svojim kombijem. Ove godine čuvari Kristova groba bili su: Jure Maršić, Zdenko Grbavac, Marko Radeljić, Toni Matić, Nikola Matić, Mateo Petričević, Karlo Maršić i Marin Dogan.

Jure Maršić

DANI KRUHA I ZAHVALNOSTI ZA PLODOVE ZEMLJE

.....

U našoj školi svečano su obilježeni Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, dan ispunjen zahvalnošću, zajedništvom i radošću.

.....

Program je započeo pjesmom „Mi želimo...“ i blagoslovom fra Vinca, koji je uputio tople riječi zahvalnosti za darove zemlje. Svečanosti su, uz učenike matične škole, svojom recitacijom i igrokazom pridonijeli i učenici Područne škole Dolića Draga, kao i školski zbor koji je dodatno obogatio program i stvorio poseban ugođaj zajedništva.

Poseban dio obilježavanja bilo je ukrašavanje stolova s domaćim kruhom, pecivima, plodovima zemlje i starim predmetima koji čuvaju duh tradicije. Najljepše uređenim stolom proglašen je stol učenika

5.A razreda. Niži razredi stolove su uredili u svojim učionicama, stvarajući topao ambijent, dok su viši razredi svoje stolove izložili na školskom hodniku, prema temi „Kruh moje prabake“, natječući se u najljepšem uređenju.

Povodom Svjetskog dana hrane učenici su donijeli namirnice za potrebite, pokazujući solidarnost i suosjećanje prema drugima.

Na kraju smo se prisjetili poruke dana: Kruh je najslađi kad se dijeli — dijeleći ga, dijelimo ljubav, radost i mir.

Dinka Bubalo Kujundžić

SJEĆANJE NA VUKOVAR I ŠKABRNJU

18. 11. 1991. – 18. 11. 2025.

.....

Tradicionalno su se učenici i djelatnici OŠ Ivan Leko, večer uoči Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, okupili ispred škole te, uz prigodni recital koji su izvele učenice osmog razreda, molitvu koju je predvodio naš župnik fra Vinko, u znak zahvale i poštovanja upalili svijeće za sve poginule civile i branitelje Domovinskog rata.

.....

Kao i inače, u našoj je školi cijeli prethodni tjedan bio u znaku sjećanja na najtužnije dane hrvatske povijesti, jer *historia est magistra vitae*. Dužnost je nas učitelja utkati ponos i ljubav u srca naših učenika i naučiti ih da je važno da nikada ne zaborave, ali da ne mrze, jer oni su naša budućnost.

Kad čovjek bolje razmisli, djeca su još jedino dobro koje je čovječanstvu ostalo. Sve drugo uništeno je u nastojanju da sitni ljudski stvor bude veći od misli, od riječi – od Boga

(Siniša Glavašević).

Nikolina Petričević

KRONIKA ŽUPE PROLOŽAC

7. kolovoza 2025. – Večeras smo u župnoj dvorani održali sjednicu župnog Pastoralnog i Ekonomskog vijeća. Dogovarali smo se o pripremanama za svetkovinu Velike Gospe.

8. kolovoza 2025. – U Zelenoj katedrali održan je koncert klapa.

12. - 14. kolovoza 2025. – Održana je trodnevna duhovna priprava za svetkovinu Uznesenja Marijina koja se svečano slavi u našoj župi na izvoru rijeke Vrljike. Prvog dana trodnevnice pred crkvom na Opačcu slavljena je sveta misa koju je predvodio i propovijedao fra Zoran Kutleša, gvardijan, župnik i dekan. Drugog dana trodnevnice

svetu misu u crkvi na Durmiševcu predvodio je i propovijedao fra Radoslav Tolić župni vikar u Imotskom, a posljednjeg dana trodnevnice u Zelenoj katedrali predvodio je misu i propovijedao fra Ivan Udovičić, vikar Franjevačke provincije Presv. Otkupitelja. Tog dana ispovjedilo se mnoštvo vjernika iz naše župe i iz drugih dijelova Imotske krajine, a pomagali su nam okolni župnici.

15. kolovoza 2025. – Proslava Velike Gospe u Zelenoj katedrali gdje se i ove godine okupilo mnoštvo vjernika iz cijele Imotske krajine i susjedne Bosne i Hercegovine. Središnju

misu s procesijom predvodio je i propovijedao fra Marijo Knezović, župnik Kočerina. – Zavjetnu misu u 5:30 na Opačcu predvodio je fra Zoran Kutleša, gvardijan i dekan u Imotskom. Jutarnje svete mise bile su u 5:00, 6:00, 7:00, 8:00 i 9:00 u Zelenoj katedrali. Misu u 5:00 predvodio je don Mate Munitić, župnik Zagvozda, a večernju u 19:00 fra Ivan Vuletić, profesor na KBF-u u Splitu.

16. kolovoza 2025. – Svečano smo proslavili sv. Roka u Vinjanima. Nazočni su bili i župnik fra Vinko i župni vikar fra Nedjeljko.

17. kolovoza 2025. – Župnik fra Vinko slavio je u Gospinoj crkvi na Vrljici zahvalnu misu u prigodi proslave Velike Gospe. Poslije podne u našu župu došli su hodočasnici *Marijanski zavjet za Domovinu*.

Hodočasnici su sa sobom donijeli moći bl. Alojzija Stepinca.

18. kolovoza 2025. – Hodočasnici *Marijanskog zavjeta za Domovinu* nazočili su svetoj misu u 7:30, a pridružili su im se i domaći vjernici.

22. kolovoza 2025. – Župnik fra Vinko bio je na proslavi Kraljice Hrvata u Grubinama u župi Pođablje.

7. rujna 2025. – Jedan autobus hodočasnika naše župe hodočastio je u Vepric u prigodi blagdana Male Gospe.

8. rujna 2025. – Mala Gospa. Na misi u 9:30 zaziv Duha Svetoga za početak školske godine, a nakon svete mise domjenak u župnoj kući za nastavnike i ostale djelatnike škole. Župna misa bila je na Vrljici u 11:00 sati. Župnik je na kraju mise

blagoslovio ljekovite trave što su ih vjernici donijeli na blagoslov

26. rujna 2025. – Prvi dan trodnevne sv. Mihovila. Članovi našega župnog OFS-a *Rane sv. Frane Proložac* proslavilo svoj dan koji su posebno uveličali članovi OFS-a Imotske krajine. Svetu misu predvodio je fra Zoran Kutleša. Rane sv. Franje svečano slavimo u našoj župi već nekoliko godina kao zaštitnika mjesnog bratstva OFS-a naše župe. Na susretu je bilo oko 80 članova.

29. rujna 2025. – Sv. Mihovil, zaštitnik župe. U slavlju s mnogobrojnim vjerničkim pukom danas smo proslavili blagdan našega

zaštitnika sv. Mihovila. Jutarnju sv. misu u 9:00 predvodio je fra Nedjeljko Jukić, a središnje sveto misno slavlje s procesijom u 10:30 predvodio je fra Josip Sušić, župnik u Vinjanima.

1. listopada 2025. – Započeli smo listopadsku pobožnost koju smo održavali tijekom cijelog listopada u crkvi sv. Mihovila.

4. listopada 2025. – Svečano smo proslavili sv. Franju u Imotskom. Nazočili fra Vinko i fra Nedjeljko.

16. listopada 2025. – Svečanost *Dani kruha* u Dječjem vrtiću. Fra Vinko je blagoslovio pripremljene kruhove i plodove zemlje koje su djeca s roditeljima i tetama pripremili.

18. listopada 2025. – Veliki mješoviti zbor hodočasto je u je Gospino svetište Krasno na Velebitu.

19. listopada 2025 – U našoj župi danas je proslavljena *Misijska nedjelja* i *Dani kruha*, a za vrijeme misnog slavlja djeca su izvela svoj recital i prinijela na oltar misijske kutije s novcem koji su skupljali.

31. listopada 2025. – U večernjim satima članovi OFSa organizirali su uru klanjanja uoči Svih sveti.

1. studenog 2025. – Svetkovina Svih svetih. Na svim misama sudjelovalo je mnoštvo vjernika. Služene su

dvije svete mise u prijepodnev-
nim satima, a jedna u 17:00 sati.
Običaj je u našoj župi da se mole
odrešenja za pokojne. Prvu misu
u 9:00 predvodio je fra Nedjeljko,
dok je župnik predvodio misu u
11:00 sati. Također, župnik je u
17:00 satima predvodio je misu i
izmolio odrešenja na četiri kuta
crkve. Bogoslov fra Ante Mijoč bio
je na raspolaganju vjernicima u
crkvi i u župnom uredu cijeli dan.

2. studenog 2025. – Dušni dan i
spomena na sve vjerne mrtve. Prvo
misno slavlje slavili smo u 9:00 sati,
a poslije toga smo molili odrešenja

na grobovima. Župna misa bila je u 11.00 sati. Isto smo nastavili do poslijepodnevnne svete mise u 17 sati na kraju koje smo izmolili odrješenje u četiri kuta crkve.

11. studenog 2025. – Spomendan sv. Martina. Služili smo svetu misu na odluku Maršića koji posebno časte toga sveca. Na kraju smo izmolili odrješenje za pokojne iz njihovih obitelji, a ugošćeni smo na ručku u obitelji Jure i Dijane Maršić.

15. studenog 2025. – U Vinariji Grabovac imali smo blagoslov vina. Sve je započelo okupljanjem i kušanjem mladih vina, a potom je izvršeno prigodno krštenje mošta u vino. Navedeno je već postala tradicija.

14. studenog 2025. – Župnik fra Vinko sudjelovao je u proslavi sv. Nikole Tavelića u Vinjanima.

17. studenog 2025. – Dan spomena na žrtve Vukovara i Škabrnje obilježili smo paljenjem svijeća ispred škole, gdje su djeca od svijeća kreirala natpis *Vukovar* i vodotoranj. Fra Vinko je izmolio odrješenje i molitvu za pokojne hrvatske branitelje i sve žrtve Domovinskog rata Vukovara i Škabrnje.

21. studenog 2025. – Proslavili smo Gospu od Zdravlja u Postranju gdje se nalazi crkvice posvećena Blaženoj Djevici Mariji Gospi od Zdravlja kraj stare župne kuće kojoj se i danas naziru temelji. Prvo misno

slavlje u 10:30 sati predvodio je fra Ivo Rastočić. Također popodnevno u 15:00 misno slavlje je predvodio fra Ivo. Na obje mise sudjelovalo je dosta svijeta iako je preko obiju misa padala jaka kiša. Pjevao je zbor pod ravnanjem s. Terezine. Za ručak smo ugošćeni u obitelji Maria i Blaženke Juričić.

22. studenog 2025. – Svetu Ceciliju, zaštitnicu pjevača, proslavili smo zajedno s članovima našega župnog zbora. Svetu misu predvodio je župnik. Susret je nastavljen večerom u ugodnoj atmosferi i uz pjesmu.

4. prosinca 2025. – Roditeljski sastanak održan je za prvopričesnike i krizmanike. Program je pripremila s. Terezina. Vrhunac svega bilo je klanjanje pred Presvetim.

6. prosinca 2025. – Svetoga Nikolu proslavili smo kod kapele pod Gajem uz prometnicu Proložac Donji – Studenci. Tu misu predvodio je fra Vinko, a nakon mise blagoslovili smo automobile. Ujutro u 9 sati u crkvi sv. Mihovila služili smo misu na nakanu Pirića koji ovoga sveca tradicionalno časte kao svoga zaštinika. Misu je predvodio fra Nedjeljko. Iza misnog slavlja župnik i sveti Nikola obišli su djecu iz dječjeg vrtića i učenike osnovne škole od 1. do 4. razreda i podijelili im darove.

Fra Vinko Gudelj, župnik

SVETI FRAJO U STIHOVIMA

.....

Ususret 800. obljetnici
nebeskog rođendana svetog Franje

.....

Katolička će crkva tijekom 2026. slaviti i veliki jubilej – 800 godina od smrti svetog Franje Asiskog (Asiz, 1181. – Porcijunkula kod Asiza, 3. listopada 1226.). Kada se 2008. slavilo osam stoljeća od kada je taj voljeni svetac utemeljio Franjevački red, zagrebačka Alfa i Vijeće franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini objavili su opsežan zbornik pjesama posvećenih tom „Siromašku iz Asiza“, ocu franjevaštva (Red male braće), suosnivaču Reda klarisa, redovniku koji je samo dvije godine nakon smrti proglašen svetim, svecu mira koji je i zaštitnikom ekologa.

Vladimir Lončarević, Božidar Petrač i Nevenka Videk priredili su duhovnu antologiju „Hvaljen budi, Gospodine moj: Sveti Franjo u hrvatskom pjesništvu“.

Riječ je o nizu pjesama hrvatskih pjesnika poredanih vremenskim slijedom, koji su ostavili svoj trag u osjećanju i duhovnom iskustvu muškaraca i žena te lijepe zemlje. Njihova poezija bilježi Franjinu

prisutnost tijekom stoljeća u Hrvatskoj slijedeći osobnost ovog velikog sveca za svako vrijeme i njegov žar za Isusom; njegovu svetost, njegovu poruku, njegovo djelo, koje nastavljaju i njegovi sinovi i kćeri, hrvatski franjevci i franjevske.

Predložiti danas širokom čitateljstvu ova štiva istodobno znači pozvati one koje privlači ljepota Franjine poruke i njegova bratstva da krenu upravo odakle je Franjo krenuo: od Krista, od evanđelja, pa stoga i od istinske i nesebične ljubavi prema čovjeku i stvorenju; kako bi bili među suvremenicima nositelji mira i pravde; u vremenu koje je i dalje nasilno te kojem sve više treba milosrdne ljubavi Boga Oca; da krenu od puka kako bi lik ovoga sveca učinili privlačnim i bliskim; tako da njegova poruka nastavi otkrivati ljepotu stvorenja, čovjeka i Boga – ističu priređivači u knjizi u koju su uvrštene i pjesme više imotskih autora. Zgodna prigoda prolistati opet stranice tih poetskih zahvalnica bratu Franji.

SVETI FRANJO ASIŠKI
za 820. obljetnicu rođenja sv.

Franje
(1182. – 4. listopada 1226.
(4. listopada 2002.))

Blagov'o gozbe mladić u Asizu.
Ratni rob, kleknu na grob Petra sveta,
Aonda krene biti Bogu blizu
Tisuću dvjesto dvanaestog ljeta!

Siromašne gubavce ljubio
Vedrinom odbacio novce, gaće,
Evandjelje milosrđem širio!
Tri nasljedna roda: Red Male braće

I konventualci te kapucini –
Fratarski habit i pasac s tri čvora:
Radost u siromaštvu, poslušnosti,

A i u čistoći, što su zavjet fini.
Njihov pozdrav „Mir i dobro“ nam mora
Otvoriti put nebu i vječnosti!

FRANJINA MOLITVA
SROKOVA
(Zaštitnik ekologa u čistim
rimama)

*Krsno mu ime k'o u mame Ivane
pohodio i ove naše strane,
veliki je tvorac duhovne hrane,
Franjo Asiški baš u srce stane.*

*Svevišnjem zavjetovao ufanje
utemeljio je Red braće manje
i red klarisa – neka je na znanje,
prima svete rane – blaženo stanje.*

*Kad ugledam sveca vjera mi plane,
molim mu se po sve noći i dane
neporočan je franjevac bez mane.*

*Volio je događaje svečane
najčešće ga zovu Franjo, a ja ne,
babe ga zovu i Vrane, ja Frane!*

Mladen Vuković

IMOCKO PISMO

.....

Da se ne zaboravi kako su se nekada pisala pisma i slala u svit

.....

Najprije svega, drage moje ćeri Mare i Anka, ja san dobro i zdravo.

Vami isto tako želin sve najboje od Boga i srca moga.

Dobila san vaše drago pismo i sve razumila što ste mi pisale. Puno mi je drago da ste vi dobro i zdravo. Neka vas ovo moje pismo nađe u zdravlju i veselju. Evo, i ja sam dobro, kripi mene moj Bog, dobro me čuva. Uvik se ja njemu priporučan i zoven ga napomoć. Priporučjen ja i vas.

Ali i vi se molite i ufajte u Božju milost. Zato se pripušćite u Božje ruke i ništa se ne bojte. Nikoga On nije zaboravio ko se njemu moli, pa ne će ni vas ni mene. Svi smo mi Njegova dica, pa da bi on nas zaboravio. Bez njegova dopušćenja nemere nikomu faliti ni dlaka s glave. Zato se pripušćite u Božje ruke i ništa se ne bojte. Čuvaj te se i Bog će vas čuvati. Čuvajte se – i Bog će vas čuvati. O tomu toliko.

Rađe ima priko glave. Pomalo radim koliko mogu, i šta je prišnije, a ono šta more čekati, neka stoji. Nije posa zec da će uteć.

Amo je već poladno, bura mlati ko manita. Ali srića, šporet dobro vuče, a drva gore ko luč.

U kužini teplo ko u rajju. Ja ovde ostanen i ležat na otomanu. Malo proljudikamo, ogrijemo se, popijemo koji žmul rakije da nam prije prođe večer.

One pletu, predu, a ja nadošivala rutu za štracu. Nikad mi ne dangubimo. Uvik u ovoj sritnoj kući ima posla. Za pet-šest večeriju Majka nakličala četvere buzavce – ne zna se koji je od kojega lipši! Pravi Majka kite i šiške na zovnice i torbe, a Strina je već desetak opšila. Ništa naveliko spremaju. Oplela Majka i pet-šest uža i sve uzice za zovnice. Majka dobro govori da neće čekati poslidnji čas. Udavala se Mara ove godine joli dogodine, neka je spremljeno (neće kuća izist). Lako je izvaditi kad ima.

Strina i Majka znadu svašta u svojim rukama. Ma znaju oni i zmiji oči navest. Šta očima vide, rukan urade. Stric je kupijo strini Bagatovu mašinu. Pa ona sama sebi sašije bluzu, modru, traveršču. Ako triba štogod okrpit, ja samo odnesem njojzi. Sve to ona meni sredi. Ako je štogod zanovetno, onda to sašije Mara. Ona je završavala krojački tečaj. Ma dobila

je i diplomu. Najbolje od sviju se pokazala kad su ispitali. Iđe Mari sve dobro od ruke. Taku curu triba tražiti svičon u podne. Ja mislin da je nake nema u devet sela. Blago kući u čiju dođe. Proćukalo se da će se udavat, ništa to nije sigurno, more bit, more ne bit. A momaka koliko oćeš. Baš niku večer jedan momak piva: „Grabovčova Mara je na glasu, što je lipa i tanka u pasu.“

Baba Joka govori Mari: „Bona, ne propuščaj te bolje prilike.“ U sedan dana sedan prosaca. A u sedan godina ni jedan. „Moja Mare, bolje je biti zla nêka, nego dobra sêka. Samo ti izabiri, da ti se ne bi dogodilo, svaki izbirač nađe otirač. Samo ti gledaj, pa da ne bi bilo: ko puno gleda, malo vidi. Sad se ti misli šta ti je baba rekla, to je tebi za tvoje dobro.“

„Ne vodi ti, baba, veliku brigu o mojoj udaji. Eno ti dica pomlatiše oraje. Bolje ti je da sidiš na guvnu i čuvaš svoju intradu. O svojin poslin vodi računa, brigaj svoju brigu. Udat ću se, nije meni priša. Grga, Majka i Ljuba, u nas troje tri oka. U Grge dva, u mene jedno, u Ljube nijedno. Zato mi svi skupa vako dobro vidimo.“

Majka je slavila rođendan. Baš smo bacili brigu na veselje. U Čepinušinoj kući ispekli kumpira u polan. Četri-pet divenica zaprećali u lug. Nikoliko pilja mesa natakli na ražanj pa lipo sve to ispekli i pojile. Još Majka ispekla desetak

tava uščipaka i sedan-osan privrta. To smo ostavile za poslin.

Vina, rakije, Mare, i kruškovca nije manjkalo. Znaš kad smo nazdravljale, živ-za, doklen je došlo, koja je bila ura. Koje je to veselje i pisma bila. Mali Ante Čepinušin govori: „U Matuše noga ko kašika, a najbolje igra kolo.“

Još san se ja od sviju njizi najbolje držala na nogan. Unda kad se noć odmakla, a nami se smrklo prid očima, Iva nan Lukićeva skuvala kavu. Popile kavu pa nam Iva nastavila gatati. Pa mogu vam reć, da se mala dobro razuzimi u one vigure. Ma skoro nan je sve pogodila šta je se dogodilo.

Evo, jutros je osvanijo snig do kolina. Još pada. Svaka lapta ko dičija pleska. Eno, dica već napravila klizavicu. Od Strmine struge do ispod Njive. Ma ne da se klizaju dica, nego i veliki. Ne mereš nigdi uvatiti stolac, za lika. Svi stoci, mideni kajini, žake napunjene slamon. Sve je to na klizalici. Ne mereš izići iz kuće, sve je smrzlo, skovalo. Kliza se ko po caklu. Eno, Mara Ričičkina pala ko torba. Podbila je guzici zube. Srića da nije ništa slomila. Jedva je jedimice načulila se na noge. Čut će kad bura pune. Evo, skupili smo se večeras u nas pa čupamo vun. Ima nas priko petnest. Ima za prizalogajit i popit, a drugo nas nije ni briga. Tako mi u selu uvik jedno drugomu pomažemo. Ja mislim da je Mila Bajućišina ispričala

priko sto priča. Kako smo je od divote slušali. To je bila milina. Učas nan je večer prošla. Da je bila vuna svi brdski ovaca, mislin da bi je iščupali, kako nam je išlo od ruke.

Jopet je Matija Čulina pričala šta je pratar predika u nediju u crkvi. I da je Evanđelje bilo po Ivanu, milosna ga bila. Da bi mladi tribali biti poslušniji, a stariji strpljiviji. Da se Bog triba molit svugdi i na svakom mistu. Unda bi Gospodin da svakomu beričeta i blagoslova, pa ne bi bilo ni mržnje ni nevire. Svi bi jedni druge volili i poštivali.

Bijo stric u Sloveniji. Prodava ništo galenterije pa donijo kući, pa ovi svetaca će i amo kod nas provat štogod ušičarit, ako bi se moglo. Pa kaziva da je niki Janez, Bože mi prosti, kako mu je to ime, nadijo svojoj kravi ime – Milka. Sačuvaj me Bože, ka da je krava kršćeno čejade! Ma nećeš živini nadivati ime ko čoviku. Ajvan je ajvan, isan je isan.

Ma ja san se tomu stotinu puta prikrstila! Ma ne daj, Bože, da to dođe Maćoli Bajiću do ušiju, da je kravi ime ko njegovoj Milki. Ja mislin da im on ne bi uškopijo anjci jednu gudu, oliti gudina, a da ne govorin o navrćanju voćaka i loza. A ima bi Maćola i potpuno pravo, toj slovenskoj kravetini ime ko i njegovu ditetu! Ma di to priliči! Ma ja se čudin kako i crna zemja ne

proplačē. A jesu pogrđni ti ljudi, rugo ji i sramota bilo!

Eno, čula san da je mali Mate Maćolin, štono ga zovu Miš, odnijo trku na igrališću kod škole u polju. Između stotinu dice da je doša najprvi! Ma odman san ja rekla: „A da ko će, ta nije on od line race. Ne zna se ko je čvršći, baba Lucija, mater mu ili ćaća. Svi brzi ko strile nebeske!“ A još govore kako mali dobro igra lopte. Da je to jedno čudo! Nego Maćola se tuži da iskida više obuće nego sva dica zajedno. Ma što je za vidit, meni se čini da će ti mali biti provićuran.

Nikidan išla od crkve pa me svratijo rođak Vrano Blažević na ručak. Bilo kapulara, mesa i manistre, vina, soka i pive. Bijo ručak, bolji nego na Božić. Sve mala Mira oko mene leta i govori: „Jidi, Matuša, nemoj se stidit, isto ko da si u svojoj kući.“ Milka se sva razletila oko mene. Svetoga ti, evo ponesi kući mesa vriškoga i suvoga, i dala mi masti, dvi litre ulja, pet litara vina, dvi litre rakije. „Neka imaš u kući.“ Kaže Milka: „Ko je sve sam izijio, đavla je izijio!“

Tako mi Maja i mala Mirjana pomogle to nosit sve do Jožićove struge, tu nas Busija stiga sa kolin pa dotra mene i to stvari sve do prid kuću. Neka vi znadete, uvik ima dobri ljudi, moja dico. Zato se nemojte nikad ni s kim zamirit. Nikad se ne zna kad ti ko more zatribat. Sa svakin lipo, nikomu

lipa rič nije naškodila. „Lipa rič i gozdena vrata otvara.“

Dico moja, primajte svite i nauke od pametnijeg i starijeg svita. Najnovija novost je – u Marijana Tavrićova rodijo se sin. Reka je Marijan: „Nu, baš sličiči na nikoga Aleksu, što san ga vidijo u Mostaru.“ I tako svi maloga zovu Aleksa, a ime mu Iko. Nije Mari bilo baš drago što je on to reka, a znadete vi Marijana – on uvijek nešto komendija, a to njemu i sličiči. Što god on reče, da je čovik najžalosniji, mora se zasmijati.

Eto, ukiselijo se i kupus. Kako je dobar, jile bi ga i mrtve duše! Svega sad ima u kući. Jedva ja čekam da vi dođete.

Evo, taman dođe Suvac Dragun u strine, ma ništa – izgleda rđav. Čini mi se da je suvlji nego lani, da mu nije trega, ne znan na čemu bi mu gaće stale. More bit da je tako i bolje. Manje se metnijo još dva srebrena zuba, ma bome se lipo sjaje ko da su od zlata. Kako je lipo odiven i obuven, sve na njemu piva! Nije ga stid da je srid grada. Stari je to trgovac i proviđur, divo moja.

Pa ništa meni nije čudno, Draguni su od pamtivika dobri trgovci i galantari. Samo im Line malo selo kvari. To se znade, nigdi on bez konja ne ide. Ma da pune malo jača bura, odnila bi ga priko mora, sve do Brača.

Eno Kaveljuša se Ikanova objavila. Sad, moja ćerce, šira nego

duglja. Lašnjje bi je isan priskočijo nego obaša.

Eno Čimca Prdina nanišla iz Doca pa kaziva da je krepa njihov kulaš. Nesritnica samo što ne plače. Ma tišila je ja. Ali ni meni nije lako slušati kako ona milo govori.

Anka se majkina vratila iz Zelengore, radila tamo na poljoprivrednon dobru. Govori da se tamo pelcuju pomidori (ko da su ćukenja). Tamo ti, ona kaže, ima svake vrste voćke. Donila dvajestak kila *marina* (mandarina). Ma kažen ja: „Kako je to, moja Anka, voćki ime? Bože mi prosti, ko didetu!“ Malo su manje od naranača, a slatke ko cukar. Da vi vidite šta je to! Anka mi kazala da doli ima i nikog kivija, da najviše sličiče na naše kumpire. Da se tribaju strugati ko kumpiri, pa se onda jidu, tako ostrugani. Imaju malo kiseliji okus, ko naša ljuta trava. Rekla mi je da je se satrala radeć, a da je dobro zaradila. A šta će, a ko će ako ona ne zaradi. Oni sritanjak skoro nije za ništa, nit tovnit nit lovnit. Ko slipca, triba ga voditi ko krnjevala. Ko da ima magaretje noge! Usrićila se Anka, doboga!

Izgleda da je Kosa Zečova bacila oko na Branku Katića. Nikidan ide od crkve i piva: „Kuda Branko Grbavac koraca, crna zemlja bile ruže baca.“ Unda Branko zapiva: „Kaži, mala, oćeš ili nećeš, da baraba ne dolazi džaba.“ Pisma je taka, a šta će dalje biti čućemo i vidićemo.

Za ovi put od mene toliko. Primite bezbroj pozdrava od svoje matere, koja vas najviše voli. Puno su vas pozdravile tetka Iva Šerliji-
na, tetka Ana Kanina, tetka Ruža Grgešića, tetka Ruža iz Postranja, tetka Matuša Škampina i tetka Jela Mišova. A iz sela, svikoliko redom!

Nemamo više karte pa ji ne mogu sve nabrojiti. Triba mala ići i ranije leći, ujutro rano mora ići u školu. Ako i kako budete mo-
gle, donesite maloj srce i ogledalo. Ma voli ona to nego da joj skineš Boga s neba.

Napisala: Ivanka Nuša Bajić

Muko moja studenih mi dana

*Muko moja studenih mi dana
Preživjelih mi rana, gladi, smrti
Preživjelog pakla, jauka, granata
Što probijaše hladne zidove grada
Nek lišće jesenje blagost mi dadne
Da ne zebu im kosti kad sunce zađe
Nek Dunavom plove vijenci mladosti
Golub bijeli nek ponese pismo voljenoj
Jesenje kiše šapatom nek mi pjevaju
Sretan sam majko sa suborcima svojim!
Nek me je pokrila grobna ploča svršetka!
Ja sam sretan majko moja!
Plamen će moj vječno gorjeti
Čekam te majko raširenih ruku
Dođi mi majko s bijelim ružama
Kaži voljenoj mojoj da me ne čeka!
Kaži bratu da sretan sam u voljenoj
Mojoj zemlji Hrvatskoj, u mom Vukovaru!
Veliki grade moj, veći od neba i zvijezda
Veći i od Dunava, Toulussa, veći od Eifella
Ne budite me, ja se samo odmaram
Sanjam među bijelim križevima
Korijenje je moje duboko, na sigurnu sam
Čekam te raširenih ruku
Dođi mi majko s bijelim ružama!*

Margita Bubalo

ANĐELIJA I MIJAT

Andželija: Dobar dan, Mijate!

Mijat: Dobar dan, Andželija!

Andželija: Šta dobra radiš?

Mijat: Ne radim ništa, ko je vidio radit svake godine. Rekoše mi da Dan rada pada u ponediljak i da se toga dana neće radit. Kako to da se na Dan rada ne radi? Ako se toga dana ne radi, onda bi se mora zvat Dan nerada, a ne Dan rada.

Andželija: Oćeš reć da si zaposlen ko kružni tok u Svibiću. Nitko ne napravi krug, svi udare popriko, računaju – lani je prošlo jedno auto, neće valjda i ove godine.

Mijat: A di si ti pošla?

Andželija: Iđen u grad, moran otvorit nešto što zovu E-građani. Jesi li ti otvorio?

Mijat: E neću! Da ima E-seljaci, onda bi!

Andželija: Je li ti žena pekla ikakve kolače sad za Božić?

Mijat: Je, ali kaže da ih ne smin ist, da će za nekoliko dana bit još bolji. Undan će bit najbolji za Uskrs.

Andželija: Nego, gledan ovu današnju omladinu i ne mogu se načudit. Kupuju iskidane gaće, jakete. Nas je bilo stid nosat iskidano.

Mijat: Mene je redovito zapadala roba od starije braće. Dok san bio mali, uši su mi više služile

za gledanje nego za slušanje. Da ji nije bilo, šešir bi mi poklopio ne samo oči nego i nos i bradu. Nama su ti lipi dani letili zrakoplovon, a ružni su išli pješke.

Andželija: Sitiš li se ikad vrimena kad si ti iša u školu?

Mijat: Ja ti nisan bio baš redovit u školi, ko kad je tribalo svašta radit – ori, kosi, nosi... Sićan se da nam je jednom učiteljica rekla da je pala stara Jugoslavija. Na čemu je stala da je pala? Misli-li smo da su joj otkazale noge. Jedne zgrade sam gonio krave na pašu. Činilo mi se da je vrime da ji gonin kući. Kod kuće su vikali da sam ih rano dotra, pa su me kaznili. I još kažu – ko rano rani, dvi sriće grabi.

Andželija: Ti si već dugo u penziji?

Mijat: Ko da se nisan naradio! Mene su ko momčića poslali u Slavoniju, u berbu kukuruza. Da ne bi dobio uši i da bi se izbjegla sramota, roditelji su me očerupali do zadnjeg pera. Prvih dana u Slavoniji nisan moga zaspat, san mi nije nikako dolazio. Možda nije zna moju novu adresu, pa me nije moga pronać. Gazda, kod kojeg sam radio, imao je sve po jedno – jednog konja, jednu kravicu, jedno prase, jednu

ženu, jednog sina. U ustima je imao samo jedan zub, koji se, dok je govorio, pomicao. Zimi i liti nosio je uvijek isto – gumene čizme. U ustima je držao cigaretu koju nije vadio čak ni kad je jeo juhu.

Andelija: Ti si tamo osta par godina.

Mijat: Jesam, dok nisan izučio zanat. Mi smo ti u ono vreme učili šest vrsta matematike.

Andelija: Ma šta govoriš?

Mijat: Nego šta! Učili smo: množidbu, djelidbu, zbrojidbu, odbidbu, abak i kubitaciju. Još i danas se sićan jednog pravila, čini mi se da ide vako: Zbroj stranaca nad katehetama jednak je roju slanaca nad mađuzama.

Andelija: E, svaka čast. Vidim da si još dobar. Ajde provaj ovo izračunat. Slušaj dobro! Ako je iks dva puta manji od ipsilona, a tri od zete, pa ako ipsilon podilimo sa sedam stotina i trinest i pomnožimo s devet tisuća osam stotina i pedeset, te ako to sve skupa digneš na entu, sumi dodaj jedanest i po – koliko je to?

Mijat (*zagonetno se smješkajući i naginjući glavu dijagonalno, ko kokoš kad gleda zrakoplove*): A nema koliko bit nego – sedam. Kod nas ti je sve na sedam – sedam patuljaka, sedam dana u tjednu, sedam kozlića, sa sedam ideš u školu, sedam miseci do kolovoza, sedam mršavih i debelih krava...

Andelija: Ti si bio još u onom ratu?

Mijat: Nije mene ništa mimoišlo. Mi smo ti bili vrlo organizirani. Bili smo jedina vlada koja nije imala ministra rata..., zato smo imali ministra mira. Za ministra mira izabran je Mirko. Imali smo ministarstvo vanjskih poslova (kao što je skupljanje drva, pilanje drva, traženje opušaka, lov na zečeve...). Ministarstvo unutrašnjih poslova je imalo na brizi guljenje krumpira, sickanje krumpira, dolivanje vode, loženje peći i druge unutrašnje poslove. Drugarica Barica bila je ministrica praosuđa. Redarstvo smo preimenovali u – peradarstvo, jer je u njemu radilo nekoliko redarstvenika po imenu Pero.

Andelija: Vidila sam nikidan da te je privela policija.

Mijat: Je, to je zato što sam vozio presporo.

Andelija: Kako to? Valjda zato što si vozio brzo.

Mijat: Ne, da sam vozio brzo ne bi me uvalili.

Andelija: Au, mi se zapričali, da sam zaboravila di sam pošla.

Mijat: Rekla si da ideš po nešto što zovu E-varošani.

Andelija: Imaš ti pravo, ne tribaju mi ni E-građani ni varošani. Iđen ja kući kuvat ručak.

Mijat: Oće li bit E-ručak ili obični?

Andelija: Bit će E-raščika, uz datak suvog mesa.

Mijat: Onda, eto i mene.

Autor: Slavko Stojić

Oj ti sveta nediljo

Oj ti sveta nediljo
 Ukaži mi dobar put
 Odkle voda izvire
 Iz kamena oluma
 Na njem sidi Divica
 Na glavi joj krunica
 Bile ruke umiva
 Grišne duše doziva
 Udrite se ramena
 Za ono tilo ranjeno
 Koje je na križ postaoljeno
 I na križu umrlo
 Pogledajte gori doli
 Je li nebo otvoreno
 Je li zemlja prosvitljena
 Dino Diva kolo vodi
 Kad Isusa sina rodi
 Kuća mu je blizu puta
 Svetim križem poduprta
 K njemu majka dolazila
 Na oblak se naslonila
 Bog s tobom Božji Sine
 Od kada je svit posta
 Nije lipša misa bila
 Što je danas tvoja bila
 Svak je misi dolazio
 Od nje dušu odnosijo
 Izvoan nije sveti Pere
 I on se zabavio
 Rajska vrata otvarajuć
 A paklena zatvarajuć
 Amen

Marija Meter ud. Drage (Brdo)

Velebitska oluja

S velebitskom olujom,
 počinje novi dan.
 Hrvati žive napokon
 svoj stoljetni san.

S velebitskom olujom,
 Hrvatskoj zora sviće,
 mrak u svjetlu nestaje –
 Hrvati se bude!

S velebitskom olujom,
 ropstvo i uzništvo,
 pada i prestaje.
 Hrvatska se rađa,
 sloboda stiže - država nastaje.

S velebitskom olujom,
 lažna i mučna se povijest briše,
 a nova se povijest Hrvata piše.

S velebitskom olujom,
 uskrsnu vječna Vila Velebita –
 slavna pjesma, dika
 hrvatskoga roda!

S velebitskom olujom,
 počinje novi dan.
 Napokon Hrvati žive
 svoj stoljetni san.

Dragica Selak Zeljko

Krvnik – nezvan gost

*Krovari Škabrnja,
krovari o krvavu piru nad Hrvatima,
krovari o krvniku, nezvanu gostu,
krovari o mučki ubijenim civilima,
krovari što je u jednom danu izgubila
supruga i tri sina, oca, majku, brata,
Krovari zapaljena, sa zemljom sravnjena,
krovari i nakon trideset i tri ljeta,
krovari... jer krv se nije osušila,
krovari... i poslije nas će kroariti
jer mučenička krv se ne može osušiti,
ona vječno vri u kaležu Božje ljubavi.*

Dragica Selak Zeljko

Škabrnja

(U spomen na ubijena 43 civila i 15 branitelja)

*Šizofrenija pravednike ubila.
Krv se u potocima izlila.
Aureolom okrunila mučenike.
Bol škabrnjsku u zvijezde uzdigla.
Ruže krvave u srce uplela.
Njedrima iznjedrila muku.
Anđeo bez sna — Škabrnja — ranjena.*

Dragica Selak Zeljko

Na vrh neba

*Na vrh neba kamena stina
Odmorit tu ću svoje tilo
Pogledom tražit putove
Gdje strmoglavih se ponekad
Odmorit ću umorni život
Sklopiti ruke u molitvu
Liječiti nemire
Iskopati oči da zaspu
Iskupiti se za grijeh*

*Istopiti se u lipoti
Božanskog plavetnila
Mira i spokoja
Bez srdžbe neba
Pjevati s pticama nebeskim
Tražiti smiraje života
Bez surovosti, bez križa.*

Margita Bubalo

PIŽINICE

Drage moje Pižinice, evo nas opet kod naše Kraljice Mira, na našoj Glavici, u našem Šumetu, igraonici našeg djetinjstva i mladosti.

Dobro se mi nosimo i borimo s olujama kroz život. Uzdám se u Boga da ćemo se ponovno vidjeti i ponovno se smijati i pivati.

Doviđenja, do sljedeće godine, drage moje Pižinice.

*“ Vidim što je život
Danas jesi, sutra nisi
Ne gledaj što drugi rade
U očima Božjim svi smo isti*

*Vidim što je život
Vrijeme mladost bez milosti ukrade
I kad sve u suzi prođe
Ipak život puno lijepog daje
Zato živi danas i poštuje
dane prošle
Preživjeli smo dosad, ma kakve
tuge došle
Nije život more da sve je
samo slano
Puno toga slatkog od Boga nam
je dano“*

Dražen Zečić (Živi danas)

Helga Grbavac

SAZRELA SEOSKA IDILA

– LXXXI

(– U maloj boci špirit stoji!
– vedre zimske zgrade i ugode)

Kod kuma doktora

Ulazi Marinko kod svog liječnika. Kum mu je pa ga i *dočika* na nogama, pružajući ruku:

– Kako si, kume Marinko? Odavno se nismo vidjeli, kako zdravlje služi?

– A dobro je, dobro je sve, samo: živci, živci., nemam živaca

– odvrća Marinko svomu kumu, mladomu doktoru.

– Ajde ti i živci, šta će ti? Kad pričaš sa ženom ili nevistom, budi smiren i strpljivo slušaj, šta će ti živci? – smiruje ga doktor.

– Kum si mi, a kad se rugaš sa mnom, *volijo* bi da nisi! – ne ostaje mu Marinko dužan i nastavlja *brojiti*: – I kod kuće me *tako časte!* U zadnje vrime glasnije govorim, a ukućani kažu da slabije čujem. Ne kažu oni da me sve češće naljute, nego ja slabo čujem pa vičem.

Sad i prije

Žali se i hvali nevjesta babi Jukuši i pomalo pametuje:

– Dica *brljaju* robu, a ja perem i razgrćem. Evo od jutros već treću mašinu razgrćem.

– Ajde, ajde. Nije ti dodijalo *ni maštalo ni pràklječa*, a nisi ni *bùrilo* vode donila sa *vrila*. Čerce moja, lako je tako oprat: dite *zguli* sa sebe, ti s tom čistom robom u mašinu! Po cili dan vrti, *tumbara* i troši struju. Prije bi *kànavaća* po

nekoliko dana služila, sad dnevno po dvi-tri *zabrljane*. Ko bi vam moga napripraviti i *robe* i *ràne*? – odvrća potanko baba Jukuša i još nadodaje: – Ali, ko će izać na kraj s mlađarijom. O čemu god se počme, *fali* ti škola. Ispada da je *lašnje* bilo bit čist i pametan dok je narod *bijo* nepismeniji.

Zna se obraniti

Ljuti se Anica, nije joj baš lako *súzbit* Perino pametovanje:

– Moj Pere, uvik si puno priča, a u zadnje vrime ne zatvaraš usta. To je baš priviše.

– A pričam li da priča ima smisla ili sam već neuračunljiv? – podrugljivo će Pere.

– Ajde, ajde! *Nevalja neslano, a nevalja ni prislano!* Ima priča smisla, ali toliko pričati, da je još pametnije – nema smisla! – vraća mu Anica zgodno.

– Eto, Bože, kako sam *bijo glupav!* Ni sam ne znam u što sam gleda prije ženidbe – sad već iskušava Pere ženino strpljenje.

– A moj Pere, nisi ti *bijo glupav*, osta si ti isti ko i prije ženidbe, nisi se minja! – snalažljivo će mu Anica, spuštajući ga na zemlju.

Nestalo toga kruha

Police pune kruha, svih vrsta i oblika. Ima i kruha ispod sača, iako je *komina* i *prećanja* sve manje. Ulazim u trgovinu do pekarnice,

miriše tek pečeni *bili kruv* ili je to još miris iz dana djetinjstva ostao u nama.

– Dat ćete mi jedan veliki uski kruh. Tako mi je žena naredila da uzmem, zgodan je za pravljenje sendvića dicit – obraćam se prodavačici u bijeloj odori.

– Nema toga kruha, nestalo je! Evo neki drugi izaberite koji hoćete – *dočika* me zgodno.

– Ne bi ja drugi, nego baš ta što sam pita! – ostajem uporan.

– Ali nema toga kruha, nestalo je! – ni prodavačica se ne da *smésti*.

– Kako ću to reći ženi? Kad ona kupuje, uvik bude kruva, a sad kad sam ja dobio taj zadatak, kruva nema. Nego, evo ovako: nazvat ću ja ženu, pa joj vi to recite.

– Ne bi ja ništa govorila s njom, ja je i ne znam! – brani se gospođa.

– I bolje je da je ne znate! – odlazim pričom u šaljive vode.

Vjeroučitelj i časna

Torba puna knjiga na dječjim leđima. Teža od njega. Jakša je treći razred, imaju vjeronauk u školi i u crkvi. U školi imaju vjeroučitelja, a u crkvi je *časna*.

Jedan dan nakon nastave, priznaje mi sav radostan:

– Tata, danas su mi se nasmijali svi u razredu.

– Jesi li nešto pogriješio ili rekao kakvu glupost? – postajem znatiželjan.

– Ne, nego sam se javljao vje-roučitelju i zabunom mu se obratio riječima: *Časna, časna.*

Dobra procjena

Nakon pozdravljanja i kraćeg razgovora, nastaviše dvije *prije* svojim putem, a Grabovčuša će Matiši potiho, gotovo šapćući:

– Čija *no* je ona *grlatija*, baš *viđena* i *redna* žena, pravo čeljade? Da *ji* je deset u kući, naki nikad nije puno!

– Ono je Ana Marukina, dobro ti, baba, govoriš o njoj i znaš da je *pravo čeljade*, a ne znaš je i evo prvi put u životu je vidiš, kako to *moreš?* – iskušava Matiša radoznalo.

– A kako, sama *pamet mi donosi*. Čujem je kako razgovara i vidim kako se *pòdnaša*, eto kako znam – brani Grabovčuša svoje mišljenje.

– E, da, a nevista koja je svaki dan s tobom i ti s njom, *valja* li ona, je li ona dobra? – nastavlja Matiša svoje propitivanje.

– Kako kad! Draža mi je kad sluša i kad nije *ósorna*, odma je *dobro čeljade*, ali daj Bože! Ko je s tobom, s njim ćeš se i *priríčit i pomirit*, nema ti druge – iskreno će i *po duši* baba Grabovčuša.

Nije joj baš

Ne može podrugljivi Pere proći kraj babe Manduke, a ne progovoriti koju riječ, makar to bilo

nekad i *òtrbuva*, sviđalo se to njoj ili ne:

– Mogu ti reć, baba Manduka, da si ti u svoje vrime bila *baš kršno čeljade*.

– Ma daj, Pere, Bog te pomoga, ne rugaj se sa mnom vako starom, dosta mi je i moga križa! – odbrusi mu Manduka, nije joj baš do nadmudrivanja i ruganja.

– A dobro, eto onda nisi bila ni lipo *ni kršno čeljade* – nadodaje Pere po svom običaju.

– Nu ga vidi! Kako mi znaš tako kazat, *čut će te kogod* – odvrća baba Manduka na Perinu tvrdnju, koja joj je još manje *po kontu*.

Lijek za ćosavost

Nije Mišuri drago što je bez brkova i što nema niti jedne dlake po rukama i prsima. Zna on dobro da se kaže: *Bog te sačuva od brkata ženska i ćosava muška!* Volio bi Mišura brkove ispod nosa, baš kao i ćelavi kosu na glavi, ali – *šta je tu je!*

Naiđoše jedan dan kroz selo dvojica prijatelja, ne baš česti gosti. Rekoše da znaju pomoći u svemu što kome treba, samo nek nisu *mašklin i motika* u pitanju. I Mišuri rekoše da mu mogu pomoći, imaju lijek protiv *ćosavosti* i sigurno će mu narasti brkovi i brada.

Ne vjeruje im Mišura, ali znatiželja u njemu je jača i *svràća* ih u kuću. Nakon *bukare* uz komin i *po ure ljudikanja* uz pečenicu i

kruv ispod sača, predložiše *dóšle* Mišuri da *ji* poslušā i brci će mu narasti. Sjedeći zatvorenih očiju na *stócu*, treba slušati njihovo udaranje po *sāču*, a kad udaranje prestane, mora još najmanje pet minuta sjediti mirno i zatvorenih očiju. Ne postupi li tako - nema brkova ni brade.

Poslušā ih Mišura, učini mu se da to i nije baš neka tegoba: sjede na stolac i zatvori oči.

Poče lupanje po *sāču* uz podršku:

Tuci, tuci po sačini, restu brci junačini!

Gori – doli po kući, što god nađeš pokupi.

Ponoviše to dva-tri puta i prestadoše, a onda *dadoše petama vjetra* i svim trkom pobjegoše kolovozom ispod sela. Naravno, s *plijenom* u rukama: duvan kesa, komad kruva i komad pečenice, dvije kapule i *brtvulin*.

Otvori domalo poslušni Mišura oči i vidje koliko je naivan i kako ga prijatelji dobro *nasamariše*. Ne htjede niti izići iz kuće i vikati za *barabama*, da ga ne vidi kogod od susjeda. Pomoć mu ne mogu, a onda barem da mu se *ne naslađuju* u njegovoj *vrtùtmi*.

Isto se boji

Pomaže Toma, od koristi je *didu* Matiši. Bacit će *narámčić* djeteline konju u jaslje, iako mu nije drago da se konj *òminje* i *nòzdrvama* već

blizu njegovih ruku. Ohrabruje did Matiša maloga, malo glasnije – neka i konj osjeti da Toma ima podršku: – Nemoj se bojat konja. Uzmi ga za *òglav* i malo *zbrècni* na živinu! Šta si se *osléndrijo*, jesi li *muško* ili nisi?

– Jesam ja muško, dide, ali isto ga se bojim i ne virujem mu, kad vidim kolike zube ima – bojažljivo će Toma *didu*, odmićući se od konjske glave.

Potreba cijepjenja

Komentira i ukazuje unučić baki potrebu cijepjenja protiv gripe. Čuo je gledajuć televiziju da to trebaju obaviti mlade, a posebno starije osobe. Zna baba i bez televizije što bi sve trebalo, a zna im i odgovoriti:

– Ma, moje dite, čim je to rečeno na televiziji, znaš sam da je istina. Sad nije korona, nego gripa. Di bi oni znali lagat, nego – dočim usta otvore! Priko noći *jim* stalo do naroda i do crkve, više se niti ne *sícaju* da su se u ono manito vrime *partijski* sastanaka vinčali *ispod kostulje!* – zaključuje baba Grabovčuša priču povjerenja.

Drago Maršić

U ZAGRLJAJU SEOSKE IDILE

Autora poznajem još iz osnovne škole, a nakon toga smo zajedno pohađali gimnaziju u Imotskom. Maršić je bio miran, nenametljiv i pomalo samozatajan mladić u to vrijeme. Većina nas nije primijetila iz svakodnevnice komunikacije njegovu literarnu nadarenost, a on sam o tome nije baš ni pričao. Svejedno, na kraju srednjoškolskog obrazovanja saznao sam sasvim slučajno za autorovu naklonost prema lijepom pisanju i poetskom izražavanju. Naime, Maršić je posjedovao pisaći stroj, što je malo tko u to vrijeme imao, pa sam mu

jedan dan donio svoj maturalni rad u rukopisu da mi ga otipka. Uveo me u svoju radnu sobu da se dogovorimo o načinu tipkanja maturalnog rada i svemu što ide uz to. Ugodno sam se iznenadio uočivši po zidovima tekstove pjesama koje je Maršić napisao. Čitajući te pjesme, shvatio sam da je Maršić zaista nadaren i da ima poetsko izražajnu crtu u sebi. Možda ne samo poetsku nego i umjetničku, barem se meni tada tako činilo, jer su zidovi bili prekriveni, osim pjesmama, slikama i crtežima koje je sam naslikao i nacrtao.

Nakon toga počeo je sve češće objavljivati svoje pjesme i literarne uratke u tiskovinama širom tadašnje regije. Objavljuje nekoliko knjiga pjesama, poslije svojim radovima nadopunjuje sadržaje niza zbornika koji izlaze u Hrvatskoj. Sve više se okušava u aforistici i vremenom postaje etablirani aforist. Nije mu strano pisanje i objavljivanje mnoštva mudroslova, humoreski i ostalih oblika književnog stvaranja. Krajem 80-ih godina 20. stoljeća počinje izlaziti župni list *Proložac* u čijem stvaranju i uređivanju Maršić sudjeluje od samog početka. Već početkom devedesetih godina počinje u listu „Proložac“ objavljivati seriju od po desetak šaljivih, ali i poučnih zgoda pod nazivom *Sazrela seoska idila*. Danas je to više od 35 godina suradnje, a to znači da je u tim godinama napisano mnoštvo (oko 800) priča – humoreski koje su se uvijek rado čitale u svakom novom broju *Proložca*. Tako je došlo i „sazrelo“ vrijeme da se većina tih humoreski, pouka i poruka naše čeljadi u svakodnevnom radu i susretu ukoriči i sabere na jednom mjestu. Kao rezultat toga, danas ispred sebe imamo knjigu *Sazrela seoska idila*.

Knjiga *Sazrela seoska idila* spomenik je jednom specifičnu načinu življenja na isto tako posebnu prostoru u određenom vremenu. Na žalost, način življenja glavnih junaka ove knjige danas više ne

postoji. Sve se uveliko izmijenilo: i socijalna komunikacija i mikro prostori u kojima su ti likovi živjeli, u kojima su se susretali, na kojima su radili. Izmijenila se ili je potpuno nestala većina predmeta i alatki kojima su se služili pri radu. Izmijenio se i sam glasovni govor (komunikacija) i način sporazumijevanja ili je potpuno iščeznuo. Zato se autor dobro potrudio i na kraju knjige nam nudi rječnik arhaizama, da bi čitatelj lakše razumijevao tekst ispred sebe. Zbog toga ova knjiga ima posebnu vrijednost. Ona upravo nudi spas od zaborava jednog ne tako davnog života koji se odvijao na određenom području. Sjećanja na taj i takav prošli život polako blijedi i nestaje s generacijama koje su ga proživjele, pa ova knjiga ostaje kao zalag novim generacijama, a koja će im uvijek moći približiti i predočiti način života u vrijeme njihovih predaka.

Knjiga se sastoji od cijele niske kratkih, šaljivih i poučnih priča. U njima sve pršti od dosjetki, doskočica i nadmudrivanja, iako, istovremeno autor piše i o tešku životu stanovnika svoga zavičaja, siromaštvu i neimaštini. Upravo korištenjem u svom komuniciranju dosjetki, doskočica i nadmudrivanja, ljudi su često amortizirali težinu svog života i težak položaj u koji bi dospijevali u raznim situacijama. Bez obzira na to, ljubav pučanstva sa ovog podneblja prema

obitelji, vjeri i domovini nikad nije dolazila u pitanje, naprotiv ta im je ljubav davala snage da izdrže u životu. Živjelo se u zagrljaju seoske idile.

Uvijek se je znalo u vremenu i socijalnoj strukturi autorova zavičaja gdje je komu mjesto, status i međusobni odnosi. Tako se obično zna tko je gazda u kući, tko zapovijeda, tko je u glavnim, a tko u sporednim ulogama. U svakoj pričici autor jednostavnim izražavanjem suprotstavlja osobe iz te socijalne strukturalne piramide, dajući na taj način tekstu pristupačnost, a s druge strane poentiranjem jednog od likova oživljava trenutak i daje tekstu dinamičnost i motivira nas da znatiželjno prijedemo na čitanje sljedeće slike i pouke.

Kroz priložene priče i pričice ogleda se autorov odnos prema zavičaju, prema ljudima koji žive u tom zavičaju, kako međusobno komuniciraju, kako se odnose jedan prema drugome. Autor je zaljubljen u svoj zavičaj, zaljubljen je u riječi koje se izgovaraju u međusobnu komuniciranju, on obožava običaje svoga zavičaja, obožava govor svoga podneblja, ponosan je na ljude koji tamo žive, obožava seosku *idilu* u prirodno-prostornom smislu, ali još više obožava seosku *idilu* koja proizlazi iz socijalnih komunikacijskih odnosa. Ta duhovna seoska *idila* proizlazi iz niza posebnih odnosa (odnosi: mater – dijete; otac – dijete; djed – unuk/unuka;

djed – baka; baka – unuk/unuka; svekar/svekrva – nevjesta; učitelj – učenik; liječnik – pacijent; dijete – dijete; susjed – susjed; svećenik – djeca itd). „*Seoska idila*“ najviše cvjeta kada se komunikacijske strane međusobno nadmudruju i kad konačno jedna od strana efektom dosjetkom poentira, čitatelj tada osjeti lagano duhovno ushićenje i osmijeh mu zatitra na licu.

Autor je lokalpatriot, on bi želio sačuvati riječi i govor svojih roditelja i kulturnu baštinu svojih predaka od propadanja, ali osjeća da u tome neće imati baš previše uspjeha. On je pomalo tužan, nostalgičan i sjetan jer zna i osjeća da jedan svijet u kojem je i sam odrastao nestaje, ali ovom knjigom pokušat će taj svijet sačuvati od zaborava i ostavit će ga u pisanu obliku za buduća pokoljenja u amanet. On misli da je sretan svaki čovjek koji ima zavičaj, koji zna odakle je potekao, jer su korijeni bitan faktor koji nas obilježava za cio život.

Darujući ovu knjigu čitateljima, posebno onima koji su rođeni i živjeli u podneblju djelovanja njenih subjekata, autor ih poziva da čitajući ovu knjigu razmišljaju o prolaznosti, mijenama, korijenima i zavičaju iz kojeg su potekli i da istovremeno uživaju u *seoskoj idili* svoga zavičaja te da je trajno nastane u svojim srcima.

Velimir Vele Ćurčija

ZAVIČAJNI HAIKU

(- Sideć se ne radi ništa, samo taklje oštre!..; pouke kroz istinite slike u govoru moje matere, gledanje sedamdeset šesto)

Za muku

*Zasúšila krava
Kad varenike nema
i pura je slatka*

Bude kasno

*Ne trči prid rúdu
Ako koza laže
rog istinu kaže*

Opomena

*Ne čini šćétu
Eno dúbi na glavi
ako ne znaš štàš*

Istina

*Komin kaže
Dok se ručak vári
i kuća je živa*

Zov komina

*Odòlit teško
Zàvonja bràvetina
a vrime je ručka*

Staračka mana

*Čuje on podne
kojemu se krsti
Ali ne zna dana*

U tulcu

*Napost zapòvrza
Kuša jasnoga isana
Traži da sagriši*

Duranje oduzgor

*Stùpči staro
ko spùćeno magare
Tovar mu sve teži*

Neće prevariti

*Nàomeč će vrime
Babine kosti kažu
koliko je sati*

Danguba

*Na gríj navodi
Neće grà' u kašiku
a dan na izmaku*

Drago Maršić

PJESME - PRVOTISAK

Kršćena voda moje matere

One godine kad je ćaća
 pribolijo upalu pluća
 ostala u kući
 mala kafena bočica
 od likarije
 Materi baš zgodna
 za kršćenu vodu
 Svake nedilje
 kad bi mater
 obukla misnu robu
 iz skrinje bi uzela
 bocu kršćene vode
 i metnila u džep
 nove crne traverce
 uz očinaše i šudarić
 Iza velike Mise
 ko i druga čeljad
 ode mater na naš greb
 pozdravi umrle
 i prije molitve za pokoj
 poškropi ploču
 kršćenom vodom
 iz male kafene bočice
 i opet je vrati u džep
 Dok skrušeno molim
 misao se javi
 Bože moj koliko je velika
 ona mala kafena bočica
 od ćaćine likarije
 u rukama moje matere
 kršćene vode puna
 Veže žive i umrle

Drago Maršić

KRŠTENI U ŽUPI PROLOŽAC

2025.

- Karlo Šerlija**
sin Roberta i Matee r. Smoljko,
12. siječnja
- Slaven Knezović**
sin Ante i Jelene r. Puljiz,
2. veljače
- Jakov Tolić**
sin Mirka i Petre r. Mišura,
22. veljače
- Jure Lasić**
sin Vladimira i Mile r. Aračić,
23. veljače
- Šimun Nikola Grabovac**
sin Nikole i Anamarije r. Puljiz,
2. ožujka
- Ante Mršić**
sin Mije i Ivane r. Žužul,
20. travnja
- Ivan Bubalo**
sin Petra i Martine r. Bešlić,
21. travnja
- Niko Grabovac**
sin Matea i Mirke r. Gudelj,
25. travnja
- Marko Radeljić**
sin Josipa i Ivanke r. Mutić,
27. travnja
- Duje Radeljić**
sin Josipa i Ivanke r. Mutić,
27. travnja
- Lucija Tolić**
kći Krešimira i Nine r. Buljan,
10. svibnja
- Ivy Hope Rimac**
kći Mateja i Sophie Luise r. Puljić,
31. svibnja
- Andrija Maršić**
sin Hrvoja i Milke r. Lasić,
14. lipnja
- Doris Mandić**
kći Željka i Lorene r. Palinović,
22. lipnja
- Toma Grbavac**
sin Dina i Mihaele r. Ravlić,
22. lipnja
- Ana Nika Bajić**
kći Igora i Lucije r. Pervan,
29. lipnja
- Maris Knezović**
kći Tonia i Marije r. Blažević,
20. srpnja
- David Radeljić**
sin Matea i Viktorije r. Tomas,
26. srpnja

19. **Cvita Dropuljić**
kći Filipa i Katarine r. Spajić,
10. kolovoza
20. **Mel Alojzije Novak**
sin Prospera i Ane r. Šimić,
12. kolovoza
21. **David Šimić**
sin Marka i Petre r. Češljar,
13. kolovoza
22. **Tara Bonovil**
kći Tomislava i Patricije r. Gjorgi-
jevska,
17. kolovoza
23. **Juraj Tolić**
sin Matea i Dolores r. Krstičević,
21. rujna
24. **Roko Tolić**
sin Ivana i Sare r. Zubović,
21. rujna
25. **Mara Bubalo**
kći Ivana i Ružice r. Rašić,
12. listopada
26. **Ines Maršić**
kći Mislava i Antonije r. Lasić,
12. listopada
27. **Kian Rako**
sin Mije i Anele r. Knezović,
25. listopada
28. **Kata Grabovac**
kći Ivana i Petrane r. Zujić,
25. listopada
29. **Ante Prgomet**
sin Frane i Nikoline r. Šimić,
9. studenog
30. **Iris Blažević**
kći Duje i Anele r. Mikulić,
16. studenog
31. **Marko Župić**
sin Josipa i Kristine r. Nenadić,
29. studenog
32. **Maris Šerlija**
kći Vlatka i Jelene r. Lozo,
30. studenog
33. **Ante Božinović**
sin Darka i Matije r. Rako,
7. prosinca
34. **Mateo Aćimović**
sin Domagoja i Josipe r. Kraljević
26. prosinca
35. **Dora Stojić**
kći Ante i Danijele r. Bajić,
28. prosinca

KRŠTENJE ČETVRTOG DJETETA U OBITELJI BUBALO

U nedjelju 12. listopada župnik fra Vinko krstio je četvrto dijete obitelji Ivana i Ružice Bubalo, malu Maru. Tom prigodom nadbiskup

splitsko-makarski mons. Zdenko Križić poslao je čestitku obitelji koju donosimo u preslici.

Poštovana i draga obitelji Bubalo!

Dopustite mi da ja, kao pastir ove mjesne Crkve, ovim pismom i čestitkom podijelim radost koju osjećate po Božjem daru djeteta, novoga člana Vaše obitelji.

Drago mi je da ste i po ovom djetetu
Obitelj – izvor života!

I Bog nam se objavio u Djetetu Isusu, jer baš dijete svojom nježnošću i milinom osvaja srce svakoga čovjeka. Stoga, svako novorođeno dijete doživljavamo kao Božju poruku svijetu da Stvoritelj – naš Otac nebeski još uvijek računa na nas i da nas ljubi.

Draga malena Maro!

Dobro nam došla u svoju obitelj, u Crkvu katoličku i u zajednicu svoga hrvatskog naroda. Ti ulaziš u kršćansku obitelj. Roditelji su ti već priredili dom ispunjen životom, mladošću i radošću. Primit ćeš sakrament svetoga krštenja. U zajednici vjernika i ti ćeš Boga svojim Ocem zvati. Želim ti zdravlje tijela i duše, odgoj u sigurnosti doma i Domovine i, nadasve, puno ljubavi u tvom životu.

Dragi i poštovani roditelji Ivane i Ružica!

Iskreno Vam čestitam za otvorenost životu po ovom daru ljubavi. Neka Vam Vaše dijete bude izvor radosti i blagoslova!

Svako je dijete Božja želja spuštena do zemlje. Ni ja Vam ne mogu poželjeti ništa više nego da se i po ovom Vašem djetetu ostvari ona želja Božja koju On ima za sav svijet i za svakoga pojedinca: život ispunjen u vjeri, nadi i ljubavi.

Živjeli i sretno Vam bilo!

+ *Zdenko Križić*
* Zdenko Križić
nadbiskup

Mons. ZDENKO KRIŽIĆ
nadbiskup

Poljana kneza Trpimira
21000 SPLIT

Split,
19. rujna 2025.

1139/2025

VJENČANI U ŽUPI PROLOŽAC

2025.

1. Mihovil Buljan
i Ana Božinović Karauz,
26. travnja
2. Josip Radeljić
i Ivanka Mutić,
27. travnja
3. Marko Aračić
i Tea Jonjić,
24. svibnja
4. Marko Biško
i Ivana Radeljić,
8. lipnja
5. Gabrijel Peruško
i Kristina Maršić,
14. lipnja
6. Stipan Kovač
i Josipa Dropuljić,
27. lipnja
7. Tomislav Bago
i Ivana Petričević,
11. srpnja
8. Stipe Vrljić
i Zorka Petrušić,
12. srpnja
9. Marko Ćapin
i Danijela Palić,
20. srpnja
10. Boško Perković
i Magdalena Blažević,
25. srpnja
11. Josip Juričić
i Paula Benja,
2. kolovoza
12. Ivan Šućur
i Marija Ćurčija,
9. kolovoza
13. Frano Damjani
i Danijela Leko,
9. kolovoza
14. Mate Jerončić
i Antonia Turić,
30. kolovoza
15. Roko Čupić
i Iva Grbavac,
13. rujna
16. Mate Galić
i Josipa Lasić,
20. rujna
17. Danijel Prgomet
i Katarina Milatić,
27. rujna
18. Romano Žagar
i Antonija Stojić,
4. listopada
19. Branko Kutleša
i Miranda Pezo,
15. studenog
20. Milan Budimir
i Marinela Dropuljić,
21. prosinca

DEKANATSKI URED IMOTSKI

S Z A J E D N O S K R I S T O M

tečaj priprave za sakramentalnu ženidbu

PREDVODI SKUPINA LIJEČNIKA, PSIHOLOGA I SVEĆENIKA

TEME:

- * Ženidba u Bibliji - Božji plan o ženidbi i obitelji
- * Osnovne spoznaje o ženidbi - abeceda ženidbe
- * Odgovorno roditeljstvo - prirodne metode planiranja obitelji
- * Vjera - temelj ženidbe i obitelji
- * Sakramentalnost kršćanske ženidbe
- * Život i poslanje kršćanske obitelji u suvremenom svijetu
- * Psihološka različitost muža i žene u službi ljubavi i života
- * Obiteljski život i problemi ovisnosti

MJESECI ODRŽAVANJA	DANI U MJESECU ODRŽAVANJA
OŽUJAK	07. i 08.; 14. i 15.; 21. i 22.
LIPANJ	20. i 21.; 27. i 28.
SRPANJ	04. i 05.
LISTOPAD	10. i 11.; 17. i 18.; 24 i 25.

2026.

MJESTO ODRŽAVANJA: Franjevački samostan - Imotski, početak u 19 sati
 Dekanatski ured, Fra S. Vrljića 21, 21260 Imotski, tel.: 021/841-178
 ZA TROŠKOVE TEČAJA ZARUČNICI DOPRINOSE 15€

UMRLI 2025.

1. **Venka Maršić** ž. Ferdinanda, 12. siječnja
2. **Mila Đina Jukić** ž. Nikole, 13. siječnja
3. **Mara Maršić** ud. Ante, 20. siječnja
4. **Mara Grabovac Pušić** ud. Šimuna, 22. siječnja
5. **Kata Vidak** ud. Vice, 5. ožujka
6. **Ante Meter** p. Ivana, 7. ožujka
7. **Mateo Bajić** p. Ivana, 9. ožujka
8. **Mila Pezo** p. Frane, 22. ožujka
9. **Branko Ban Grbavac** p. Mate, 16. svibnja
10. **Ana Katavić** ud. Ante, 10. lipnja
11. **Danica Knezović Stipišić** ud. Ivana, 2. srpnja
12. **Slavko Dropuljić**, 5. srpnja
13. **Zorka Grabovac**, 14. srpnja
14. **Ivan Iko Bilić** p. Nikole, 20. srpnja
15. **Ivan Ivić Bilić** p. Ante, 23. srpnja
16. **Davor Maršić** p. Mije, 23. srpnja
17. **Ljuba Matić** ud. Ljubana, 24. srpnja
18. **Mila Rajič** ud. Milana, 25. srpnja
19. **Krešimir Tolić** p. Ivana, 25. srpnja
20. **Atonija Zelić Matić** ž. Nikole, 6. kolovoza
21. **Iva Dogan** ud. Ivana, 8. kolovoza
22. **Nedjeljka Petričević** ud. Petra, 9. kolovoza
23. **Slavko Juričić Dasa** p. Blaža, 27. kolovoza
24. **Nikola Jukić** p. Ljubomira, 3. rujna
25. **Josip Petričević** p. Frane, 12. rujna
26. **Frano Odak** p. Nedjeljka, 3. listopada
27. **Davor Grabovac** p. Luke, 12. listopada
28. **Marija Barbić** ž. Milana, 21. listopada
29. **Mijo Dračar Kris**, 30. listopada
30. **Ante Adžija** p. Ivana, 7. studenog
31. **Mara Juričić** ž. Dane, 14. studenoga
32. **Marinkica Dogan Kvaka**, 21. studenoga
33. **Branimir Mandić** p. Ilije, 21. studenog

NAŠI POKOJNICI

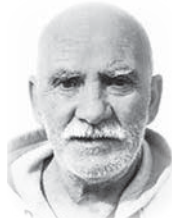
Umrli

Iva Dogan
† 8. 8. 2025.

Nediljka Petričević
† 9. 8. 2025.

Slavko Juričić Dasa
† 27. 8. 2025.

Nikola Jukić
† 3. 9. 2025.

Josip Petričević
† 12. 9. 2025.

Frano Odak
† 3. 10. 2025.

Davor Grabovac
† 12. 10. 2025.

Ante Veljko Vujčić
† 15. 10. 2025.

Marija Barbić
† 21. 10. 2025.

Mijo Dračar Kris,
† 30. 10. 2025.

Ante Adžija
† 7. 11. 2025.

Mara Juričić
† 14. 11. 2025.

Marinkica Dogan
† 21. 11. 2025.

Branimir Mandić
† 21. 11. 2025.

.....

In memoriam

.....

Ivan Bajić
† 25. 4. 2017.

Marija Bajić
† 10. 3. 2007.

Mateo Bajić
† 9. 3. 2025.

Ante T. Božinović
† 4. 1. 2004.

Ante Brajo Buće
† 27. 2. 2024.

Ljuba Buće
† 11. 5. 2024.

Marija Buće
† 21. 11. 2004.

Stipe Buće
† 3. 2. 1970.

Stjepan Buće
† 20. 3. 1996.

Mila Čavrlj
† 10. 10. 2009.

Iva Gojak
† 23. 12. 2020.

Letin Gojak
† 14. 2. 2007.

Ljuba Juričić
† 21. 12. 2010.

Dragica Karauz
† 25. 6. 2021.

Zvonimir Katavić
† 13. 1. 2023.

Kata Anka Knezović
† 15. 12. 2015.

Mirko Knezović
† 3. 12. 2007.

Ante Lasić
† 31. 1. 2023.

Ana Maršić Kesić
† 10. 1. 2020.

Anka Maršić
† 4. 1. 2016.

Blaž Maršič
+ 1. 10. 1981.

Ivan Maršič
+ 19. 8. 2021.

Iva Maršič
+ 20. 4. 1982.

Josip Maršič
+ 17. 4. 1961.

Ljuban Maršič
+ 16. 3. 2015.

Ljubo Maršič
+ 9. 1. 2011.

Marija D. Maršič
+ 23. 5. 2019.

Marija Maršič
+ 4. 12. 1996.

Mila Milka Maršič
+ 25. 8. 2017.

Sladana Maršič
+ 28. 3. 2015.

Spomenka Maršič
+ 12. 11. 2023.

Tino Maršič
+ 30. 6. 2019.

Toma Maršič Kesić
+ 2. 4. 2023.

Vladimir Maršič
+ 20. 1. 2016.

Drago Meter
+ 6. 10. 2023.

Bože Mršič
+ 28. 8. 2011.

Ivan Mršič
+ 23. 7. 1981.

Iva Mršič
+ 7. 12. 1996.

Jozo Mršič
+ 22. 11. 1971.

Marija - Pera Mršič
+ 13. 9. 2005.

Matija Mršič
+ 23. 3. 1988.

Stipe Mršič
+ 10. 11. 2021.

Stipe Mršič
+ 5. 2. 1996.

Frano Odak
+ 30. 9. 2013.

Jakov Odak
+ 14. 4. 2022.

Ana Petričević
+ 7. 9. 2013.

Ante Petričević
+ 20. 10. 1974.

Ante Petričević
+ 31. 5. 2020.

Ante Petričević
+ 25. 1. 2024.

Ilija Petričević
+ 5. 12. 1980.

Karlo Petričević
+ 2. 11. 2006.

Mara Petričević
+ 29. 11. 2010.

Matija Petričević
+ 27. 11. 2004.

Mijo Petričević
+ 15. 1. 1993.

Ruža Petričević
+ 1. 11. 1993.

Zlata Petričević
+ 18. 11. 2021.

Ante Pirić
+ 10. 8. 2005.

Ana Radeljić
+ 9. 11. 2000.

Ante Radeljić Čanče
+ 27. 12. 2020.

Ivan Radeljić
+ 21. 3. 1993.

Jozo Radeljić
+ 30. 6. 2013.

Mate Radeljić
+ 9. 12. 2020.

Ana Rimac
+ 16. 4. 2012.

Luka Rimac
+ 14. 10. 2000.

Nikola Rimac
+ 23. 4. 2020.

Mara Ring
+ 13. 9. 2015.

Drago Šimić
+ 27. 3. 2000.

Milica Tomić
+ 1. 4. 2021.

Marko Vidak
+ 19. 10. 2024.

Milan Vidak
+ 14. 4. 2021.

Mila Vidak
† 9. 11. 2022.

Slavko Vidak
† 2. 12. 2009.

Slava Vršić
† 9. 12. 2023.

Jurica Vujčić
† 18. 6. 2024.

MATKOVIĆ

U. Margja Jurčić

CVJEČARNICA
POGREBNE USLUGE

PRIJEVOZ

UDOMOVINI
INOZEMSTVU

FOTOGRAF

SLOBODNA DALMACIJA

TEL/FAX: 02 1/841-166

TEL: 02 1/583-853

MOB: 09 1/500-5565

MOB: 09 8/758-571

WWW.POGREBNO-MATKOVIC.COM

email: pogrebno.matkovic@hi.t-com.hr

BLAJBURŠKA 23, IMOTSKI

"Feral"

OBRT ZA CVJEČARSTVO I POGREBNE USLUGE

Donji Proložac

☎ 091 619 9536 - 097 638 9119

PRIJATELJI LISTA

.....
Od Velike Gospe do Božića 2025.

1. Danica i Igor Vučić (Glina), 20 €	28. Domagoj Juričić, 50 €
2. Mirjana Neuberger, 20 €	29. Frano Rimac, 25 €
3. Pere Mršić, 100 €	30. Ljubica Knezović, 20 €
4. Danica Klapirić, 20 €	31. Jenifer Knezović, 30 €
5. Mara Grubešić, 50 €	32. Pere Mršić, 20 €
6. Nada Maršić Bunsen, 50 €	33. Iva Sanzo, 40 €
7. N. N., 50 €	34. Iva Knezović ud. Zvonka, 60 €
8. Marijana i Lukica Maršić, 50 €	35. Mila Petričević p. Maćuna, 20 €
9. Ana Nada Mršić, 20 €	36. Željko Petričević p. Ante, 20 €
10. Ante Ćorić, 80 €	37. Iva Vreš, 40 €
11. Milan Prgomet, 30 €	38. Marija Tomičić, 20 €
12. Ivan Maršić Kujdić, 50 €	39. Drago Rajič, 30 €
13. Jozo Meter (Sl. Brod), 40 €	40. Damir Mikulić p. Ante, 20 €
14. Ante Petričević, 30 €	41. Marija Katavić, 20 €
15. Mate Dražen Petričević, 50 €	42. Marko Maršić (Sesvete), 30 €
16. Žarko Petričević p. Petra, 30 €	43. Marija Vidak ud. Milana, 20 €
17. Vele Dogan, 25 €	44. Mladen Mikulić, 30 €
18. Miro Maršić p. Ljubiše, 20 €	45. Živko Ivanko, 10 €
19. Željko Dogan, 150 \$	46. Perica Vujčić, 20 €
20. Dijana Lasić, 20 €	47. Jerko Pušić, 75 €
21. Ljuba Barić, 40 €	48. Milan Barbić, 50 €
22. Marko Vidak, 40 €	49. Dinka Pezo, 20 €
23. Desa Rimac, 20 €	50. Nevenka Petričević, 20 €
24. Danica Rimac, 30 €	51. Miro Mršić, 15 €
25. Manuela Jukić, 30 €	52. Anđelko Laušić, 25 €
26. Iva Juričić, 50 \$	53. Ana Bebić, 30 €
27. Danica Pirić 20 €	54. Robert Ogrizek, 40 €

55. Anka Knezović, 20 €
56. Ljuba Katavić, 50 €
57. Mario Bajić, 20 €
58. Krsto Šimić, 20 €
59. Marija Vrljić r. Kraljević, 30 €
60. Anka Juričić r. Buće, 10 €
61. Ivan Petričević (Dugi Rat), 15 €
62. Ante Grbavac Antićev, 20 €
63. Mislav Grabovac, 20 €
64. Nada Buće, 50 €
65. Ante Kokić, 10 €
66. Milka Galović r. Dračar, 50 €
67. Franka Gracin, 10 €
68. Anka Odak, 30 €
69. Marija Grgurinović r. Dračar, 30 €
70. Jozo Mršić, 20 €
71. Petar Mršić p. Jase, 50 €
72. Radan Lozo 50 €

Sadržaj

Župnikova čestitka za Božić 2025.	1
Mir Božića u nemiru svijeta	3
Božićna priča	6
Služenje Bogu ili bogatstvu ?	8
Velika Gospa	10
Proslava župnog patrona	14
Propovijed fra Josipa Sušića	16
Crkva – mjesto susreta, a ne osude	20
Nedjeljna misa – koraci malih nogu prema Bogu	21
Sv. Marijo Goretti, moli za nas	22
Hodočašće našeg župnog mješovitog zбора u Krasno	27
Hrvatski festival žudija - Opuzen 2025.	29
Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje	31
Sjećanje na Vukovar i Škabrnju 18. 11. 1991. – 18. 11. 2025	32
Kronika župe Proložac	33
Sveti Frajo u stihovima	38
Imocko pismo	40
Anđelija i Mijat	45
Pižinice	49
Sazrela seoska idila – LXXXI	50
U zagrljaju seoske idile	54
Zavičajni haiku	57
Pjesme - prvotisak	58
Kršteni u župi Proložac 2025.	59
Krštenje četvrtog djeteta u obitelji Bubalo	61
Vjenčani u župi Proložac 2025	63
Umrli 2025.	65
Naši pokojnici	66
Prijatelji lista	71

PROLOŽAC

List župe sv. Mihovila, Proložac
God. XLIV., Božić 2025., Br. 2 (108)
ISSN: 1330-755X

• • •

Izdavač:

Župni ured sv. Mihovila - Proložac,
21264 Proložac Donji
tel.fax: 021/846-025

• • •

Žiro račun:

Župa sv. Mihovila Proložac:
HR 9124070001100566429

• • •

Glavni i odgovorni urednik:

fra Vinko Gudelj

• • •

Uredničko vijeće:

fra Vinko Gudelj,
fra Nedjeljko Jukić,
s. Terezina Bašić,
Krešimir Bajić,
Drago Maršić,
Mladen Vuković,
Suzana Šimić

• • •

Fotografije:

Boško Ćosić
Drago Maršić
Foto Olujčić
Suzana Šimić
fra Nedjeljko Jukić
i župni arhiv

• • •

**List izlazi dva puta godišnje dopuštenjem
crkvenih i redovničkih poglavara.**

• • •

Narudžbe, suradnju, zahvale i preporuke
slati na adresu:

Uredništvo lista «Proložac»

Župni ured

21264 Proložac Donji

tel.fax: 021/846-025

vinko.gudelj@gmail.com

• • •

Korice:

Žive jaslice, Proložac 2024.,
obitelj Mršić: Živko, Martina i Niko

• • •

Grafičko oblikovanje:

Silvio Družević

• • •

Tisak:

Jafra-print d.o.o. Solin

